

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Etelä-Savon maakuntaliitto TILINPÄÄTÖS 2018

Etelä-Savon maakuntaliiton julkaisu 156:2019

SISÄLLYSLUETTELO

	sivu
OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	1
Maakuntajohtajan katsaus	1
Etelä-Savon kehityskuva	3
Maakuntaliiton hallinto ja talous	5
Luottamushenkilöhallinnon muutokset	5
Tilivelvolliset	5
Yhteistoiminta	6
Maakuntaliiton talous	6
Maakuntaliiton viraston strategia, organisoituminen ja henkilöstö	7
SELONTEKO MAAKUNTALIITON SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	8
Ohje sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamiseen	8
Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tulokellisuuden arviointi ja luotettavuus	9
Johtaminen ja hyvä hallintotapa	9
Omaisuu den hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta	9
Sopimustoiminta	10
Riskien hallinnan järjestäminen	10
TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	11
Tilikauden tuloksen muodostuminen	11
Toiminnan rahoitus	13
Rahoitusasema ja sen muutokset	14
Maakuntaliiton kokonaistulot ja -menot	15
Tilikauden tuloksen käsittely	15
MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN	16
Käyttötalouden toteutuminen	16
Tuloslaskelmaosan toteutuminen	17
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	18
Maakuntauudistuksen valmistelu	18
Aluekehitys ja alueiden käyttö - uuden maakuntaohjelman toimeenpano käyntiin	19
Aluekehityksen ja aluesuunnittelun keskeiset prosessit - näillä maakuntaliitto on luonut edellytyksiä maakunnan positiiviselle kehitykselle	22
Maakuntaohjelman ja maakuntakaavan keskeinen sisältö - näitä maakuntaliitto toteutti ja edisti	26
Tavoitteita edistettiin yhteiskuntasuhteilla ja viestinnällä	29
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	
LIITTEET	
Liite 1	Maakuntaliiton toimielinten kokoonpanot
Liite 2	Maakuntaliiton edustajat eri toimielimissä
Liite 3	Maakuntahallituksen asettamat työryhmät
Liite 4	Etelä-Savon maakuntauudistuksen esivalmisteluorganisaatio
Liite 5	Maakuntaliiton henkilökunta 1.1.-31.12.2018

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Maakuntajohtajan katsaus

Maakunta- ja soteuudistuksen valmistelu oli Etelä-Savon maakuntaliiton vuoden 2018 toiminnan keskeinen asia. Maakunnan edunvalvonnassa esille nousivat EU:n koheesiopolitiikan uudistaminen ja vaikuttaminen Suomen kantaan uudistamisessa. Liikenneasioissa keskeinen tavoite oli Itä-Suomen maakuntien yhteinen tavoite itärajojen nopeuttamiseksi.

Etelä-Savon maakunnan taloutta vauhditti koko maan talouden, erityisesti viennin, ripeä kasvu, joka kuitenkin loppuvuodesta näytti tasaantuvan. Talouden myönteinen kehitys näkyi erityisesti työttömyyden laskuna. Myönteisen talouskehityksen vastapainona oli väestön väheneminen erityisesti muuttotappion kasvaessa ja syntyvyyden vähentyessä. Opettajankoulutuksen päättyminen synkensi Savonlinnan tilannetta.

Maakunta- ja sote-uudistuksessa pitkä askel eteenpäin

Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelu maakunnassa eteni suunnitelmien mukaisesti. Monialaisen maakunnan valmistelua jatkettiin kaikilla maakunnan tehtäväalueilla. Kuitenkin loppuvuodesta valmistelun vauhti hiljeni, kun hallitus päätti kesäkuussa maakuntauudistus toteutumisesta vasta vuoden 2021 alusta. Loppuvuonna uudistuksen valmistelu eduskunnassa ei edennyt odotusten mukaisesti ja alkuvuonna 2019 uudistuksen toteutuminen ja aikataulu olivat edelleen avoimina.

Erityisesti laki sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden valinnanvapaudesta liittyi peruslaillisia ongelmia mikä oli keskeisin syy uudistuksen viivästymiseen. Maakunta- ja soteuudistuksen esivalmistelu jatkui vuoden 2018 aikana. Aiemmin sovitun mukaisesti nimetyt uudistuksen esivalmistelun toimielimet jatkoivat toimintaansa vuoden 2018 aikana. Maakuntahallitusta informoitiin uudistuksen etenemisestä jokaisessa hallituksen kokouksessa.

Vuoden 2018 aikana valtiovarainministeriö myönsi rahoitusta esivalmisteluun. Uudistuksen esivalmistelu kanavoitiin maakuntaliiton kautta. Päärooliin tuli uudistuksen toimeenpano, jossa ei kuitenkaan päästy konkreettisiin toimenpiteisiin lakien hyväksymisen viivästyessä. Vuoden aikana erityisesti uudistuksen taloudelliset puitteet täsmentyivät ja uuden maakunnan koetalousarvion valmistelu käynnistettiin.

Erityishuoltopiirien asemasta valmistui STM:n asettamien selvityshenkilöiden raportti. Etelä-Savossa Vaalijalan asema koskeva valmistelu käynnistettiin osana Etelä-Savon maakunnan valmistelua ottaen huomioon selvityksessä esitetyt näkökohdat. ICT:n osalta jatkui erillinen esivalmistelu. Viime vuoden aikana tapahtui valmistelussa selkeä painopisteen muutos, kun uudistusta koskevan lainsäädännön sisältö alkoi olla pääosin tiedossa. Koko maakunnan kattava yhteistyö syventyi vuoden aikana. Etelä-Savon maakunnasta tuli uuden talous- ja henkilöstöpalveluita tuottavan kolmen maakunnan yhteisen Meita Oy:n osakas.

Maakunta- ja soteuudistuksen esivalmisteluun osallistui Etelä-Savossa lähes 500 asiantuntijaa. Epävarmuus aikataulusta ja sisällöstä vaikeutti valmistelua, mutta avoimuudella ja nopealla viestinnällä pyrittiin hälventämään niin maakunnan asukkaiden kuin uuteen maakuntaan siirtyvän henkilöstön epätietoisuutta. Henkilöstölle järjestettiin internetin välityksellä toteutettuja yhteisiä informaatiotilaisuuksia. Maakunnassa järjestettiin lukuisia tilaisuuksia asian tiimoilta, joissa kuultiin sidosryhmiä. Osallisuutta vahvistettiin yhteistyössä maakunnassa toimivien järjestöjen kanssa. Myös nuorten osallisuutta uuden maakunnan valmistelussa vahvistettiin.

Myönteistä virettä maakunnan taloudessa

Etelä-Savossa kuten koko maassa talous oli selkeällä kasvu-uralla, joka kuitenkin loppuvuodesta tasaantui. Työttömyysaste laski maakunnassa kaikilla toimialoilla ja kaikissa ikäryhmissä. Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömyys oli ensimmäistä kertaa vuoden 2008 tasolla. Talouden nopea kasvu näkyi myös vaikeutena löytää yrityksiin osaavia työntekijöitä. Osaamisen haasteisiin pyrittiin vastamaan laatimalla maakunnan osaamisstrategia yhteistyössä maakunnan koulutuksen järjestäjien ja muiden toimijoiden kanssa.

Metsä oli edelleen keskeisessä roolissa maakunnan taloudessa. Metsäteollisuuden kehitys jatkui myönteisenä. Sekä hakkuumäärät että kantorahatulot kasvoivat Etelä-Savossa merkittävästi vuoden 2018 aikana. Matkailussa erityisesti kotimaisten matkailijoiden määrä kasvoi. Sen sijaan venäläisten matkailijoiden määrä ei vuonna 2018 kääntynyt nousuun.

Itä-Suomen yhteistyö vahvistui

Vuoden 2018 loppupuolella käynnistettiin valmistelu Euroopan kulttuuripääkaupunki aseman hankkimiseksi Savonlinnalle vuonna 2026. Valmistelu käynnistyi neljän maakunnan ja näiden keskuskaupunkien yhteistyönä. Varsinainen hanke on tarkoitus käynnistää vuoden 2019 aika ja varsinainen hakemus on tarkoitus tehdä vuonna 2020.

Kulttuuripääkaupungin statuksen hakeminen Savonlinnalle on osa tiivistynyttä Itä-Suomi yhteistyötä. Lokakuussa järjestettiin Rantasalmella Itä-Suomi nousuun seminaari, jossa etsittiin maakuntien, poliitikkojen ja elinkeinoelämän yhteistyöllä eväitä koko alueen elinvoiman vahvistamiselle. Yhteistyötä tiivistettiin myös matkailussa ja Geporak hankkeen edistämisessä.

Itä-Suomen neuvottelukunnassa nousivat esille yhteiset näkemykset EU:n koheesiopoliitikasta ja liikenteeseen liittyvän yhteistyön tiivistäminen. Itä-Suomen neuvottelukunta hyväksyi joulukuussa kokouksessaan yhteiset hallitusohjelmatavoitteet.

Mikkelissä 12.2.2019

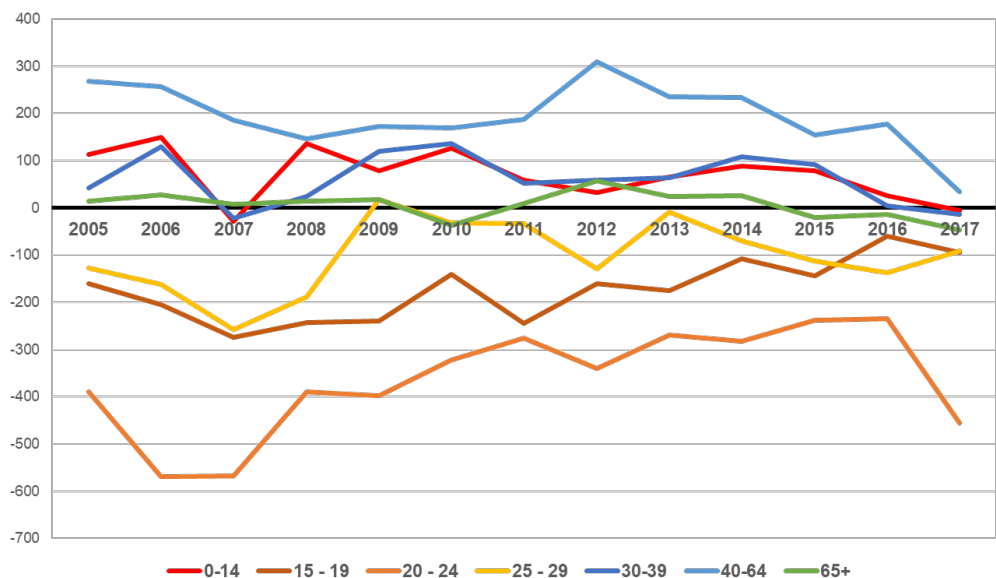

Pentti Mäkinen
Maakuntajohtaja

Etelä-Savon kehityskuva

Etelä-Savon väestön kokonaisuutos on ollut viime vuosina harmillisen negatiivinen. Tilastokeskuksen väestömuutosten ennakkotietojen mukaan tammi-joulukuussa 2018 kokonaisuutos oli Etelä-Savossa jopa 2 554 henkilön verran miinuksella, kun edellisenä vuonna väestötappiota kertyi 1 781 henkilön verran. Tätä edeltävinä vuosina vuotuinen tappio on ollut noin tuhannen henkilön luokkaa. Luonnollinen väestömuutos (syntyneiden ja kuolleiden erotus) on ikääntyneessä maakunnassa pitkään selittänyt negatiivisia lukemia, mutta vuosina 2017 ja 2018 myös muuttoliikkeen trendi on kääntynyt jyrkästi huonompaan suuntaan.

Ennakkotietojen mukaan Etelä-Savon kokonaisnettomuutto oli vuonna 2018 tappiolla 1272 henkilön verran. Ikäryhmittäisiä väestörakennetietoja on saatavilla vain vuodesta 2017. *(Muuttoliikettä koskevat tiedot eivät vuoden 2018 osalta ole vielä valmiita, joten katsaus perustuu viimeisimpään voimassa olevaan vuoteen 2017.)* **Etelä-Savon kokonaisnettomuutto** oli vuonna 2017 tappiollinen -675 henkilöä. Suurimmat muuttotappiot maakunta kärsii 20–24 vuotiaiden nuorten ikäryhmässä. 2000-luvulla maakunta on saanut muuttovoittoa vuosittain yli 30-vuotiaista työkäisistä ja alle 15-vuotiaista lapsista. Vuoden 2017 muuttoliikeluvut olivat edellisvuosien kehitykseen verrattuna heikompia ja 40–64-vuotiaiden ikäryhmä oli ainoa, jossa kokonaisnettomuutto oli positiivinen (+34). Maahanmuutto on jonkin verran pienentänyt maakunnan kokonaismuuttotappioita. Vuonna 2017 Etelä-Savoon muutti ulkomailta 495 henkilöä.

Kuvio 1: Etelä-Savon muuttotiedot ikäryhmittäin 2017 (viimeisin saatavilla oleva tieto).

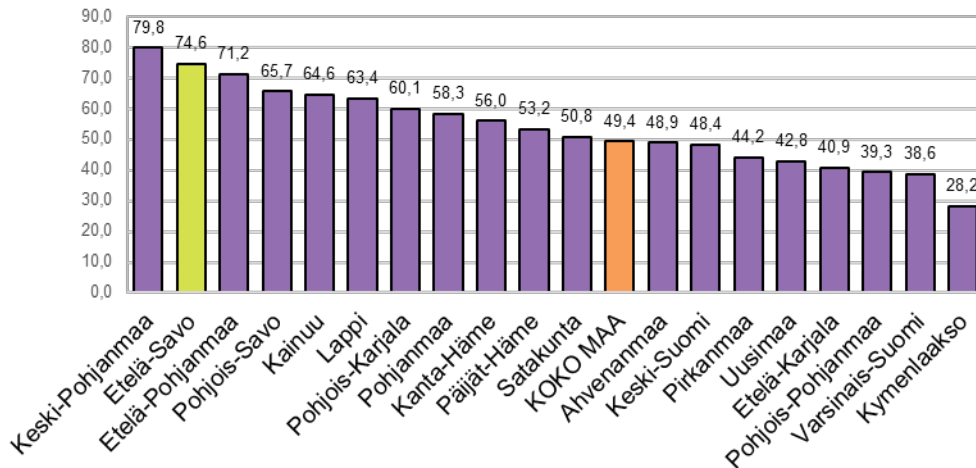
Työllisyystilanne parani edelleen vuonna 2018. Joulukuun lopussa Etelä-Savossa oli työttömiä työnhakijoita 7 090 eli lähes 1 100 vähemmän kuin vuosi sitten. Työttömien osuus työvoimasta oli 10,9 %, kun osuus vuosi sitten oli 12,5 %. Miesten osuus työttömistä (60 %) oli hieman naisia korkeampi.

Työttömyys aleni vuonna 2018 kaikissa ikäryhmissä, vähiten 35–44-vuotiailla, 5 %. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli joulukuun lopussa 962, mikä on 201 henkilöä ja 17 % vähemmän kuin vuosi sitten.

Myös pitkäaikaistyöttömien määrä on alentunut Etelä-Savossa vuoden takaisesta 27 %. Yli vuoden työttömänä olleita oli joulukuun lopussa 1 598.

Ammattialoittain työttömyys väheni Etelä-Savossa vuoden takaisesta selvästi prosessi ja kuljetustyössä, jossa työttömien määrä väheni 20 % sekä metalliteollisuudentyötehtävissä, jossa vähennys oli 17 %. Myös asiantuntija ja erityisasiantuntijatehtävissä työttömien määrä väheni 17 %.

Aluetalouden mittareista viimeisin bruttokansantuotetieto (BKT) on saatavilla vuodelta 2016. Etelä-Savolla on ollut positiivinen kehitystahti ja BKT/asukas on kehittynyt toiseksi parhaiten koko maassa vertailuajanjaksolla 2000 – 2016. Valitettavaa on kuitenkin se, että euromäärisesti mitattuna maakunnan BKT/asukas on edelleen häntäpäässä koko maan vertailussa.

Kuvio 2: Bruttokansantuote/asukas, muutos vuosina 2000 - 2016, prosenttia.

Etelä-Savon kuntien talous- ja verotietoja on saatavissa Tilastokeskuksen ja Kuntaliiton tilastoista, mutta ne ovat vielä tässä vaiheessa helmikuuta vuoden 2017 tietoja. Maakuntaliitto tekee helmi-maaliskuussa 2019 kyselyn jäsenkunnille, jossa pyydetään arvioimaan kuntien tilinpäätöksen ennakkotietoja. Nämäkin tiedot tulevat olemaan kuitenkin vielä niin alustavia, etteivät ne anna luotettavaa kuvaa maakunnan kuntien tiedoista vuodelta 2018. Tarkat tiedot vahvistuvat vasta myöhemmin kuntien tilinpäätösten vahvistuttua kevään 2019 aikana. (Alla olevat tiedot täydennetään asiakirjaan ennen valtuustokäsittelyä.)

- yleinen kustannuskehitys ja kuntien menokehitys
- kuntien vuosikate asukasta kohti
- kuntien verotulot asukasta kohti
- kuntien tulovero, yhteisövero, kiinteistövero
- kuntien valtionosuudet
- kuntien lainakanta

Maakuntaliiton hallinto ja talous

Luottamushenkilöhallinnon muutokset

Maakuntaliiton ylin päättävä elin, maakuntavaltuusto, aloitti kuluvaan valtuustokauden syksyllä 2017.

Maakuntavaltuuston kokoonpano:

Maakuntavaltuustossa on 67 jäsentä ja sen poliittinen jakauma on seuraava:

- Suomen Keskusta 24
- Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue 18
- Kansallinen Kokoomus 11
- Vihreä liitto 6
- Perussuomalaiset 4
- Suomen Kristillisdemokraatit 3
- Vasemmistoliitto 1

Maakuntavaltuuston puheenjohtajana kaudella 2017 - 2020 toimii **Satu Taavitsainen** (SD.) Mikkelistä. Varapuheenjohtajina toimivat **Markku Kakriainen** (Kesk) Mikkelistä ja **Oskari Valtola** (Kok) Mikkelistä.

Maakuntavaltuusto kokoontui kaksi kertaa. Kokouksessa käsiteltyjä asiakohtia oli yhteensä 28.

Maakuntahallituksen kokoonpano:

Maakuntahallitus on 13-jäseninen ja siinä paikkajakauma on seuraava:

- Suomen Keskusta 5
- Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue 4
- Kansallinen Kokoomus 2
- Perussuomalaiset 1
- Vihreä liitto 1

Maakuntahallituksen puheenjohtajana kaudella 2017 - 2020 toimii **Jarkko Wuorinen** (Kesk) Savonlinnasta. Varapuheenjohtajina toimivat **Pekka Selenius** (Kok) Mikkelistä ja **Teemu Hirvonen** (SDP) Savonlinnasta ja Hirvosen sijalle kevätkuultuustossa valittu 2018 **Anna-Kristiina Mikkonen** (SDP) Savonlinnasta.

Maakuntahallitus kokoontui vuoden 2018 aikana 11 kertaa ja käsitteli kaikkiaan 226 asiakohtaa.

Tarkastuslautakunta on 5-jäseninen ja siinä ovat edustettuina maakunnan neljä suurinta poliittista puoluetta.

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana toimii **Anne Perälä** (SDP). Maakuntavaltuusto valitsi maakuntaliiton tilintarkastajana jatkamaan BDO Auditor Oy:n ja vastuullisena tarkastajana on Aki Rusanen. Lautakunta kokoontui vuonna 2018 kaikkiaan 7 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 46 asiakohtaa.

Tilivelvolliset

Tilivelvollisia maakuntaliiton toiminnan osalta ovat maakuntahallitus, maakuntajohtaja sekä yksiköiden johtajat. Valtuusto käsittelee liiton talousarviota yhtenä tulosalueena, jolle se myöntää määrärahan ja tuloarvion, rahoitustulot ja rahoitusmenot. Hankkeet käsitellään talousarviossa nettoperusteisina.

Yhteistoiminta

Itä-Suomen yhteistoiminta-alueen päätöksiä valmistelee työvaliokunta, jossa Etelä-Savoa edustavat maakuntajohtaja, maakuntahallituksen ja -valtuuston puheenjohtajisto sekä kansanedustajat. Lisäksi Itä-Suomen yhteisiä asioita käsitellään **Itä-Suomen neuvottelukunnassa**.

Toimielimille asiat valmistelee maakuntajohtajien kollegio tai puheenjohtajamaakunta. Puheenjohtajuus sekä työvaliokunnassa että neuvottelukunnassa vaihtuu vuosittain. Vuonna 2018 puheenjohtajuutta hoiti Pohjois-Karjala. Itä-Suomen yhteistoiminta-alueen työvaliokunta kokoontui vuonna 2018 viisi kertaa ja neuvottelukunta viisi kertaa. Lisäksi Itä- ja Pohjois-Suomen yhteinen neuvottelukunta kokoontui kolme kertaa. Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien perinteinen huippukokous järjestettiin Rovaniemellä. Tätä laajempaa yhteistyöaluetta puheenjohtajoi kuluneena vuonna Lappi.

Maakuntaliiton talous

Maakuntavaltuusto hyväksyi talousarvion vuodelle 2018 kokouksessaan 20. marraskuuta 2017. Menot talousarviossa olivat 2 557 300 euroa ja tulot 2 457 300 eli talousarvio oli 100 000 euroa alijäämäinen.

Maakuntaliiton talouteen maakuntauudistukselle tehty työ on vaikuttanut paljon. Useat työntekijät ovat oman toimensa ohella tehneet sekä maakuntaliiton työtä että uudistuksen valmistelua. Työpanos on allokoitu tehdyn työn suhteessa valtionavustukselle. Maakuntaliiton henkilöstön palkkakuluja uudistukselle on allokoitu vuonna 2018 n.170 000 €, joka on siis nyt säästönä liiton perusbudjettiin – liittyen siihen, että työntekijät ovat tehneet kahta työtä samanaikaisesti. Vuoden 2018 aikana maakuntauudistuksen oli määrä siirtyä omaan organisaatioon kolme kertaa ja näin ollen myös liiton työtaakka olisi asiassa kevenyt. Tällä selittyy myös maakuntaliiton erittäin hyvä taloudellinen tulos vuonna 2018.

Valtio rahoittaa uudistusta osoittamalla esivalmistelun rahoitusta maakuntien liitoille. Vuoden 2018 loppuun mennessä valtion rahoitusta on Etelä-Savon maakuntaliitolle myönnetty ICT-valmisteluun, yleisvalmisteluun ja SOTE-koordinaattorin tehtäviin yhteensä 5,5 miljoonaa euroa. Rahoituksesta on käytetty kolme miljoonaa euroa. Valtion myöntämän rahoituksen tukiprosentti on vaihdellut 70 prosentista 100 prosenttiin.

Vuonna 2018 uudistuksen kulut olivat 2,7 miljoonaa ja valtion rahoituksena saadut tuotot 2,5 miljoonaa. Uudistus aiheutti vuonna 2018 Etelä-Savon maakuntaliitolle 67 000 euron nettokulut. Muut uudistukseen osallistuvat organisaatiot osallistuivat myös omarahoitusosuuden kattamiseen.

Uudistuksen taloutta seurataan maakuntaliiton käyttösuunnitelman hankkeet-osiossa. Uudistuksen jatkuminen ennakoitua pidempään aiheutti maakuntaliitolle alkuperäiseen käyttösuunnitelmaan nähden huomattavia lisämenoja ja -tuloja, joiden takia käyttösuunnitelmaan tehtiin syksyllä 2018 maakuntahallituksen hyväksymä muutos. Käyttösuunnitelman muutos vietiin tiedoksi myös maakuntavaltuustolle.

Jäsenkuntien maksuosuudet muodostavat normaalivuonna maakuntaliiton suurimman tulonlähteen. Vuonna 2018 jäsenkuntien maksuosuudet olivat 2,4 miljoonaa. Maksuosuudet nousivat edellisestä vuodesta kaksi prosenttia.

Maakuntaliiton viraston strategia, organisoituminen ja henkilöstö

Maakuntaliiton viraston toiminta-ajatuksena on *Teemme tulosta Etelä-Savon hyväksi; Olemme aluekehittäjä, maakunnan edunvalvoja ja yhteisen tahdon muodostaja*. Lisäksi maakuntaliitto on arvostettu suunnannäyttävä, haluttu yhteistyökumppani ja hyvä työyhteisö, jolle Etelä-Savon menestys on yhteinen asia. **Viraston avaintehtävät ja päämäärät** ovat:

- **Aluekehitys:** *Elinvoimaisempi ja vetovoimaisempi Etelä-Savo*
- **Aluesuunnittelu ja maankäyttö:** *Paras mahdollinen toimintaympäristö*
- **Edunvalvonta:** *Oikea-aikainen ja tuloksellinen vaikuttaminen*
- **Kansainvälinen yhteistyö:** *Maakunnan vahvuuksia tukeva kansainvälinen toiminta*
- **Yhteishenki:** *Maakunnan identiteetin ja imagon vahvistaminen*
- **Johtaminen:** *Osaava ja innostunut työyhteisö*

Maakuntaliiton virasto muodostuu aluekehitysyksiköstä, aluesuunnittelu-yksiköstä, hallinto- ja kehittämissyksiköstä sekä maakuntajohtajan esikunnasta. Yksiköiden päälliköillä voi olla vastuullaan toimialaansa liittyviä, erikseen budjetoituja hankkeita.

Talousarviossa ennakoitiin vuodelle 2018 henkilötyövuosien määräksi 27,8. Toteutuma oli 32,2 (laskelma perustuu virka-/työsuhteiden keston vähennettynä pitkillä poissaoloilla). Henkilöstömäärän nousu suhteessa talousarviossa esitettyyn selittyy sillä, että osa maakuntaudistuksen valmistelun henkilöstöstä on otettu työsuhteeseen maakuntaliittoon valmistelurahoituksella.

Taulukko 1: Maakuntaliiton henkilöstö vuonna 2018.

Tehtäväalueittain henkilöstö jakautuu seuraavasti:

Maakuntaliiton henkilöstö / henkilötyövuosi	Toteutuma 2017	TA 2018	Toteutuma 2018
Luottamushenkilöhallinto	1,0	1,0	0,5
Virasto	20,0	19,4	18,7
Hankkeet	8,5	7,4	13,0
Yhteensä	29,5	27,8	32,2

Vuoden 2018 lopussa maakuntaliitossa oli yhdeksän määräaikaista työsuhdetta. Kaksi vakinaista tehtävää täytettiin ja yksi henkilö oli pidemmällä työvapaalla.

Tavoitteeksi vuodelle 2018 asetettiin, että **henkilöstön osaamista** hyödynnetään täysimääräisesti ja taitoja kehitetään aktiivisesti. Henkilöstöä on kannustettu erilaisiin ammattitaitoa tukeviin ja laajentaviin koulutuksiin.

Johtamisjärjestelmän kehittämistyötä jatkettiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Hallituksen puheenjohtajiston ja viraston johtoryhmän tapaamisia oli kuukausittain. Kehityskeskustelut käytiin syksyllä ja ne ovat kiinteä osa maakuntaliiton viraston vuosittaista toimintaa. Kehityskeskustelujen osana käytiin koko henkilöstön osalta myös henkilökohtaisen työsuorituksen arviointi.

Erillisestä **vuoden 2018 henkilöstöraportista** käyvät ilmi henkilöstöä koskevat tarkemmat tiedot ja tunnusluvut. Se saatetaan tiedoksi maakuntahallitukselle ja maakuntavaltuustolle. (Henkilöstöraportti käsitellään maakuntaliiton yhteistoimintaryhmässä 1.3. ja tuodaan maakuntahallituksen maaliskuun kokoukseen.)

Selonteko maakuntaliiton sisäisen valvonnan järjestämisestä

Maakuntaliiton sisäinen valvonta perustuu lainsäädäntöön sekä omiin sääntöihin, ohjeisiin ja talousarvion täytäntöönpanomääräyksiin. EU:n rakennerahastotoiminnan osalta on Työ- ja elinkeinoministeriölle laadittu erilliset kutakin rahastoa koskevat hallinto- ja valvontajärjestelmäkuvaukset varojen käytön asianmukaisen hallinnoinnin varmistamiseksi.

Ohje sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamiseen

Maakuntahallitus hyväksyi huhtikuussa 2016 maakuntaliitolle uuden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen, joka tuli voimaan 1. toukokuuta 2016. Oheistus otettiin osaksi prosesseja täysimääräisesti vuonna 2017. Oheistuksella linjataan maakuntaliiton tilivelvollisten viranhaltijoiden, esimiesten ja henkilöstön toimintaa. Ohjeen tavoitteena on edistää maakuntaliiton eri toimijoiden vastuullisuutta sekä tietoisuutta ja ymmärrystä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä osana johtamista ja hyvää hallintotapaa, päätöksentekoa, toiminnan ohjausta, seurantaa ja arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan niitä sisäisiä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pystyvät varmistamaan liiton toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden. Sisäinen valvonta on osa johtamisjärjestelmää. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia.

Riskienhallinta on keskeinen osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan toimintaa liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, seuraamiseksi ja raportoimiseksi. Riskillä tarkoitetaan sellaisen tapahtuman mahdollisuutta, joka voi uhata tavoitteiden saavuttamista. Se voidaan myös ymmärtää hyödyntämättä jääneeksi mahdollisuudeksi.

Maakuntavaltuusto päättää sisäisen valvonnan riskienhallinnan perusteista ja **maakuntahallitus** vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Maakuntajohtaja vastaa operatiivisesta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Maakuntajohtajalla ja yksiköiden päälliköillä on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja hoitamisesta alaisensa toiminnan osalta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista. Jokaisen esimiehen on osaltaan varmistuttava siitä, että viranhaltijat ja työntekijät ovat tietoisia omista tehtävistään ja tavoitteistaan. Heidän on seurattava vastuullaan olevia toimintoja ja ryhdyttävä viipymättä tarpeellisiin toimenpiteisiin aina, kun ohjeiden vastaista, epätaloudellista tai tehotonta toimintaa tai riskejä sisältävää toimintaa on havaittu.

Jokainen maakuntaliiton palveluksessa oleva **työntekijä** on velvollinen omalta osaltaan noudattamaan toimintaa koskevaa lainsäädäntöä, ohjeita ja päätöksiä.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arviointi ja luotettavuus

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan ensi sijassa toimintakertomuksessa. Talousarvion toteutumista seurataan maakuntahallituksessa neljännesvuosittain tapahtuvan raportoinnin ja tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä.

Toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden arvioinnin kehittäminen on johtamisen keskeisiä tehtäviä. Uuteen maakuntastrategiaan on sisällytetty liiton toiminnan osa-alueita kuvaavia ja seurattavia mittareita, joilla toiminnan tuloksellisuutta voidaan arvioida. Maakuntastrategian laadinnan yhteydessä on lisäksi määritelty mittareita maakunnan kehityksen suunnan seurantaan varten. On kuitenkin huomioitava, että maakunnan kehityksen näkökulmasta liitto on vain yksi toimija. Virastossa keskitetysti ohjeistetut prosessit ovat päätöksenteko, henkilöstöhallinto, hankintatoimi, tietojärjestelmät sekä tila- ja asiakirjahallinto.

Tarkastuslautakunta on kehittänyt menettelyjä, joiden avulla se voi seurata, miten maakuntaliitto toimeenpanee arviointikertomusten havaintoja ja seurannan avulla antaa maakuntavaltuustolle systemaattista palautetta liiton toiminnasta.

Johtaminen ja hyvä hallintotapa

Päivittäisjohtamista tehdään seuraavia periaatteita noudattaen:

- tehtävien, toimivaltuuksien, tulos- ja raportointivastuiden ja menettelyiden määrittelyt kunnossa
- esittely- ja hyväksymis- sekä vahvistusmenettelyt päätöksenteossa, toiminnoissa ja prosesseissa kunnossa
- tehtävien eriyttäminen ja käyttöoikeudet kunnossa
- talouteen liittyvät seurantamenettelyt ja täsmäytykset kunnossa
- prosessikuvaukset ja toimintaohjeet kunnossa
- toimintojen ja prosessien auditointimenettelyt sovitusti
- toiminnan tuloksellisuuden ja suoriutumisen arviointimenettelyt sovitusti
- omaisuuden fyysinen turvaaminen kunnossa
- esimiestyö kunnossa

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Maakuntaliiton omaisuus on vähäistä, lähinnä toimistokalusteita ja koneita. Valvonta on osa viranhaltijoiden/työntekijöiden tavanomaisia työprosesseja. Asianhallintaohjelmiston käyttäminen tukee päätöksenteon läpinäkyvyyttä. Maakuntaliiton omaisuuden hoitoon, hankintojen kilpailutukseen tms. ei ole kohdistunut korvausvaateita, muutoksenhakuja tai vastaavia.

Tilintarkastuspalvelujen lisäksi liiton hallintoon kohdistuu valtion toimeksiantovarojen osalta hallintoviranomaisen (Työ- ja elinkeinoministeriö) ja todentamisviranomaisen (Valtiovarainministeriö) jatkuvaa tarkastusta sekä hallinnointimenettelyjen että varojen käytön suhteen. Liittoon kohdistui edellä mainittujen tahojen toimesta vuonna 2018 yksi järjestelmätarkastus. Maakuntaliiton toiminnan laajuus huomioon ottaen ei erillistä sisäistä tarkastusta ole käytössä.

Sopimustoiminta

Maakuntaliitossa on käytössä asianhallintajärjestelmän sopimushallintaosio. Ohjelmisto helpottaa sopimusten määräaikojen systemaattista seuranta. Sopimuksiin liittyviä valituksia tai oikaisuvaatimuksia ei ole vuonna 2018 ollut. Liiton sopimukset ovatkin lähes kokonaisuudessaan hankintalaissa määriteltyjen kansallisten kynnyсарvojen alapuolella.

Riskien hallinnan järjestäminen

Riskien arviointi on kiinteä osa maakuntaliiton viraston toimintaa. Kriittisimmät riskit kohdistuvat toimintaympäristön muutoksiin, strategisen suunnittelun toteuttamiseen, johtamisen onnistumiseen ja tietojärjestelmien toimivuuteen sekä EU-rahoituksen hallinointiin. Tarvittavat uudet hallintakeinot on kirjattu riskien todennäköisyys ja vaikutusten arviointi-asiakirjaan ja niitä viedään käytäntöön.

EU-rakennerahastovarojen hallinointitehtäviin liittyen vuonna 2015 valmistui oma riskienarviointi osana hallinto- ja valvontajärjestelmän hyväksymistä. Syksyllä 2017 tehtiin Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden mukaisesti rakennerahasto-ohjelmiin liittyvä petosriskien arviointi, mikä toimitettiin ministeriöön tiedoksi loppuvuonna. Ohjeistus on edelleen ajankohtainen ja koskee koko rakennerahastokautta 2014–2020.

Vahinkoihin maakuntaliitossa on varauduttu toimintaan nähden riittävällä vakuutusturvalla. Syksyllä 2017 käytiin laajasti läpi maakuntaliiton vakuutusten riittävyys ja täsmennettiin vakuutusten kattavuutta. Tähän ei kuluneena vuonna tehty isompia muutoksia

Tilinpäätöshetkellä ei ollut vireillä maakuntaliiton toimintaan kohdistuvia oikeudenkäyntejä.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Taulukko 2. Maakuntaliiton tuloslaskelma 2018.

	TP 2018	TP 2017	TP 2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
TULOSLASKELMA (netto)			
Toimintatuotot	2 471	2 449	2 510
Toimintakulut	-2 329	-2 510	-2 526
Toimintakate	142	-61	-15
Rahoitustuotot ja -kulut	14	10	13
Korkotuotot +			0
Muut rahoitustuotot +	14	10	13
Korkokulut -	0	0	0
Muut rahoituskulut -	0	0	0
Vuosikate	156	-51	-3
Poistot -			
Satunnaiset tuotot/ kulut +/-			
Tilikauden tulos	156	-51	-3

Yllä olevassa tuloslaskelmassa on huomioitu maakuntaliiton toimintakulut ja tuotot hankkeiden osalta nettoperusteisena. Hanketoiminnan bruttokulut olivat 3 373 634,77 (1 083 950,04) euroa ja bruttotuotot 3 142 103,50 (843 135,05) euroa eli netto -231 531,27 (-240 814,99) euroa. Toimintakate vuonna 2018 oli 141 953,76 euroa.

Maakuntaliitolla ei ole investointeja, joten sillä ei ole myöskään kirjanpidossaan poistoja.

Taulukko 3. Kuntien jäsenmaksusuudet 2018.

	TP 2018	TP 2017	TP 2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
JÄSENKUNTIEN MAKSUSUUDET			
Jäsenkuntien maksusuudet	2 425	2 378	2 451
Maksusuudet toimintatuloista netto, %-os	98,1	97,1	97,6
Maksusuudet/ asukas, €	16,77	16,15	16,45

Jäsenkuntien maksusuuksilla on keskeinen merkitys liiton toiminnan rahoittamisessa. Niiden osuus varsinaisen toiminnan tuloista oli 98,1 prosenttia vuonna 2018.

Taulukko 4. Maakuntaliiton jäsenkuntien maksusuudet/asukas 2018.

MENOT / ASUKAS	2018(*)	2017	2016
Asukasluku vuodenvaihteessa	144 640	147 194	148 975
Menot/asukas/ valtuuston hyväksymä, €	-16,10	-17,05	-16,96

*) ennakkotieto

Taulukko 5. Maakuntaliiton tuloslaskelmaa 2018 täydentävät tiedot.

TULOSLASKELMAA TÄYDENTÄVÄT TIEDOT	2018	2017	2016
Palkatun henkilöstön määrä 31.12. (sisältää työllistetyt)	34	31	34
- toteutuneet henkilötyövuodet (teoreettinen säännöllinen vuosityöaika)	32,2	29,5	29,2
- vakinaisissa viroissa ja toimissa olevat	25	25	26
Palkat 1000 €	1 724	1 579	1 527
Kokonaismenot, 1000 €	5 471	3 353	2 995
Toimintamenot, 1000 €	5 471	3 353	2 995
Arvonlisäveropalautukset (verottoman toiminnan), 1000 €	632	170	139

Taulukko 6. Maakuntaliiton jäsenkuntien kuntakohtaiset maksuosuudet 2018.

Lähde: Kuntaliitto

KUNTIEN MAKSUOSUUDET LOPULLINEN 2018

	lask.vero- tulot 2016(* 1000 €	2018 maksuosuudet €	%	maksuosuus 2017	muutos €
Enonkoski	4 099 372	21 321	0,8791	20 696	625
Heinävesi	10 534 774	54 793	2,2592	53 466	1 327
Hirvensalmi	6 595 609	34 305	1,4145	32 550	1 755
Joroinen	15 693 069	81 622	3,3654	79 169	2 453
Juva	18 112 592	94 206	3,8843	92 321	1 885
Kangasniemi	16 268 285	84 614	3,4888	81 992	2 622
Mikkeli	178 874 860	930 353	38,3603	909 584	20 769
Mäntyharju	18 325 694	95 314	3,9300	93 186	2 128
Pertunmaa	4 713 678	24 516	1,0109	23 602	914
Pieksämäki	58 072 332	302 042	12,4538	298 557	3 485
Puumala	7 149 550	37 186	1,5332	36 504	682
Rantasalmi	9 892 845	51 454	2,1216	49 791	1 663
Savonlinna	110 547 229	574 971	23,7072	569 122	5 849
Sulkava	7 421 850	38 602	1,5916	37 160	1 442
YHTEENSÄ	466 301 738	2 425 300	100,0	2 377 700	47 602
muutos-%		2,0			

*) Lähde: Valtiovarainministeriö

Toiminnan rahoitus

Taulukko 7. Maakuntaliiton toiminnan rahoitus 2018.

	TP 2018	TP 2017	TP 2016
RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate +/-	156	-51	-3
Satunnaiset erät, netto +/-			
Tulorahoituksen korjauserät		-25	
Investointien rahavirta			
Investointimenot			
Rahoitusosuudet investointimenoihin			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		100	
Toiminnan ja investointien rahavirta	156	24	-3
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten muutokset +/-			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen muutos +/-			
Lyhytaikaisten lainojen muutos +/-			
Oman pääoman muutokset +/-			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset +/-			
Vaihto-omaisuuden muutos +/-			
Saamisten muutos	-934	-263	126
Korottomien velkojen muutos +/-	822	261	-3
Rahoituksen rahavirta	-112	-1	123
Rahavarojen muutos	44	23	120
Kassavarojen muutos	€	€	€
Kassavarat 31.12.	876 577,34	832 585,15	809 585,51
Kassavarat 1.1.	832 585,15	809 585,51	689 601,92
	43 992,19	22 999,64	119 983,59

Kassan riittävyys on 58 pv, vuonna 2017 luku oli 91 pv.
(= 365 pv x Rahavarat 31.12./ Kassasta maksut tilikaudella)

Rahoitusasema ja sen muutokset

Taulukko 8. Maakuntaliiton rahoitusasema ja sen muutokset 2017 ja 2018.

	31.12.2018		31.12.2017	
TASE JA SEN TUNNUSLUVUT	1 000 €		1 000 €	
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet		11		11
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
Valtion toimeksiannot		7 559		5 341
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Saamiset				
Lyhytaikaiset saamiset				
Muut saamiset	1 349		518	
Siirtosaamiset	115	1 464	12	530
Rahat ja pankkisaamiset		877		833
Yhteensä		9 910		6 714
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma		88		88
Muut omat rahastot				
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	551		602	
Tilikauden yli/alijäämä	156	707	-51	551
PAKOLLISET VARAUKSET				
Muut pakolliset varaukset				
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
Valtion toimeksiannot		7 559		5 341
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Ostovelat	1 009		114	
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	49		40	
Siirtovelat	499	1 556	580	734
Yhteensä		9 910		6 714

Suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2018 on 28 %. Vuonna 2017 se oli 22 %.
 (=100*(vieras pääoma ./ saadut ennakot) / käyttötulot)

Maakuntaliiton kokonaistulot ja -menot

Taulukko 9: Maakuntaliiton kokonaistulot ja -menot.

TULOT	1 000 €
Toiminta	
Toimintatuotot	5 613
Verotulot	
Valtionosuudet	
Korkotuotot	0
Muut rahoitustuotot	14
Satunnaiset tuotot	
Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	
Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	
Oman pääoman lisäykset	
Kokonaistulot yhteensä	5 627
MENOT	1 000 €
Toiminta	
Toimintakulut	5 471
- Valmistus omaan käyttöön	
Korkokulut	0
Muut rahoituskulut	0
Satunnaiset kulut	
Tulorahoituksen korjauserät	
Pakollisten varausten muutos	
- Pakollisten varausten lis.(+), väh.(-)	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	
Investoinnit	
Investointimenot	
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten lisäykset	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
Oman pääoman vähennykset	
Kokonaismenot yhteensä	5 471
Täsmäytys:	
Kokonaistulot - Kokonaismenot= 5627,364 / 5471,388	156
Rahavarojen muutos+Muut maksuvalmiuden muutokset = 43,992 + 112,023	156

Tilikauden tuloksen käsittely

Maakuntahallitus esittää tilikauden ylijäämän, 156 015,04 euroa, siirtämistä taseeseen edellisten tilikausien yli- /alijäämätilille.

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen

Taulukko 10. Maakuntaliiton käyttötalouden toteutuminen 2018.

	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
	1000€	1000€	1000€
Käyttötalouden kokonaismenot ja tulot			
Luottamushenkilöhallinto			
<i>110 Valtuusto ja hallitus</i>			
Toimintatulot	2 425	2 427	2
Toimintamenot	-583	-480	103
	1 842	1 947	105
<i>130 Tarkastustoimi</i>			
Toimintatulot			
Toimintamenot	-16	-15	1
	-16	-15	1
Luottamushenkilöhallinto yht.			
Toimintatuotot	2 425	2 427	2
Toimintakulut	-599	-496	104
	1 826	1 931	105
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu			
<i>210 Hallinto- ja kehittämissyksikkö</i>			
Toimintatulot	32	43	11
Toimintamenot	-750	-647	104
	-718	-604	115
<i>240 Aluesuunnittelu</i>			
Toimintatulot		0	0
Toimintamenot	-382	-340	42
	-382	-340	42
<i>250 Aluekehitysyksikkö</i>			
Toimintatulot		1	1
Toimintamenot	-521	-499	22
	-521	-498	23
<i>260 Maakuntajohtajan esikunta</i>			
Toimintatulot			
Toimintamenot	-128	-116	11
	-128	-116	11
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu yht.			
Toimintatuotot	32	44	12
Toimintakulut	-1 781	-1 602	178
	-1 749	-1 558	190
Hankkeet			
Toimintatuotot	388	3 142	2 755
Toimintakulut	-565	-3 374	-2 809
Netto = sitovuustaso	-177	-232	-54
Toimintatuotot yhteensä	2 845	5 613	2 768
Toimintakulut yhteensä	-2 945	-5 471	-2 527
* Erotus	-100	142	242

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Taulukko 11. Maakuntaliiton tuloslaskelmaosan toteutuminen 2018.

	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
<i>hankkeet nettoperusteisina</i>	1000€	1000€	1000€
Toimintatuotot/käyttötalouden tuloarvio	2 457	2 471	14
Toimintakulut/ käyttötalouden määräraha	-2 557	-2 329	228
Toimintakate	-100	142	242
Rahoitustulot ja -menot			
Korkotulot			
Muut rahoitustulot		14	14
Korkomenot	0	0	0
Muut rahoitusmenot		0	0
Vuosikate	-100	156	256
Poistot			
Satunnaiset tulot ja menot			
Tilikauden tulos	-100	156	256

Tavoitteiden toteutuminen

Perussopimuksen mukaan maakuntaliitto toimii Etelä-Savon, sen kuntien ja asukkaiden eduksi kehittämis-, suunnittelu-, tutkimus- ja edunvalvontakuntayhtymänä.

Maakuntaliitolla on **kaksi lakisääteistä tehtäväaluetta**: aluesuunnittelu- ja aluekehitysviranomaisen tehtävät. Lisäksi liitto pyrkii toiminnallaan vahvistamaan kuntien ja kuntayhtymien yhteistyötä, edistämään maakunnan henkistä ja aineellista vaurastumista sekä toimimaan maakunnallisena yhteistyöelimenä kunnallis-, talous-, sosiaali-, kulttuuri-, koulutus-, elinympäristö- ja muissa maakunnan kehittämissasioissa. Vuodesta 2016 alkaen maakuntaliiton tehtäviin on kuulunut myös valmisteilla olevan maakunta- ja sote-uudistuksen koordinointi.

Liiton **toiminnallisten tavoitteiden toteutumista** arvioidaan seuraavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Maakuntauudistuksen valmistelu

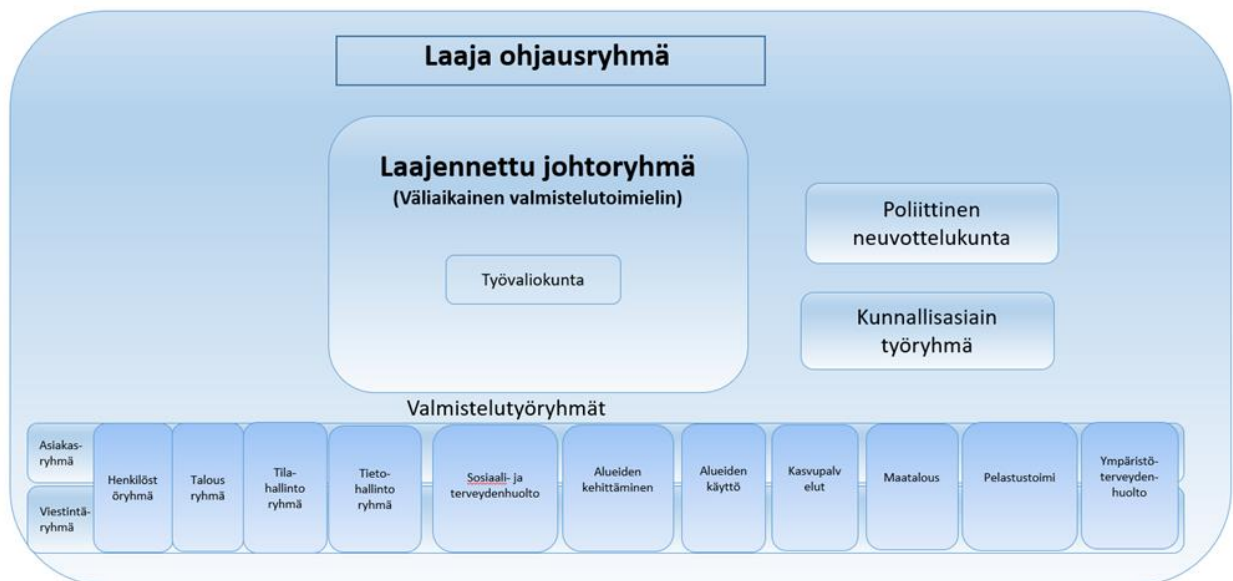
Tavoitteet vuodelle 2018:

- Maakuntauudistus luo hyvät lähtökohdat yhteisen Etelä-Savon menestykselle.

Vuonna 2018:

Maakuntauudistuksen ns. esivalmisteluvaiheen koordinaatio ja johtaminen on maakuntaliittojen vastuulla. Etelä-Savossa uudistusta vietiin eteenpäin tiiviissä yhteistyössä uuteen maakuntaan liittyvien organisaatioiden, maakunnan kuntien sekä muiden kumppaneiden kanssa. Alkuperäisen suunnitelman mukaan uudistusta koskevien lakien oli tarkoitus tulla voimaan kesäkuussa 2018 ja toisen viivästyneen aikataulun mukaan lokakuussa 2018. Lait eivät kuitenkaan edenneet päätöksentekoon eduskunnassa vuonna 2018, minkä vuoksi maakuntaliiton vastuu ns. esivalmistelun koordinoijana jatkui täysimääräisesti koko vuoden. Etelä-Savossa kaikki hallinnolliset toimet olivat valmiina maakunnan perustamiseen ja valmistelun siirtämiseen omaan väliaikaiseen hallintoon.

Etelä-Savon maakuntavalmistelun keskiössä ovat ohjausryhmä, laajennettu johtoryhmä sekä tehtäväkohtaiset valmistelutyöryhmät.

Kuva 1. Maakuntaudistuksen esivalmisteluvaiheen valmisteluorganisaatio Etelä-Savossa 2018.

Valmisteluryhmien työ keskittyi vuonna 2018 oman tehtäväalan tarkempaan valmisteluun sekä toiminnan että talouden näkökulmasta. Vuoden loppupuoliskolla aloitettiin uuden maakunnan ensimmäisen toimintavuoden simulointi laatimalla koetalousarvio vuodelle 2021. Tämä prosessi toi ensiarvoisen tärkeää ja konkreettista tietoa Etelä-Savon uuden maakunnan realiteeteista. Tämän harjoituksen tarkoituksena on tuottaa tietoa sekä valtiolle että maakunnille uusien maakuntien taloudellisista reunaehdoista ja niiden huomioimisesta valmistelussa.

Koska maakuntavalmistelu jatkui edelleen ns. esivalmisteluna ilman lakisääteisiä päätöksentekuelimiä, keskityttiin Etelä-Savon valmistelussa erityisesti niihin valmistelukokonaisuuksiin, joihin maakunnan eri toimijoiden on joka tapauksessa tartuttava yhteisesti. Näitä kokonaisuuksia olivat mm. kansalaisten osallisuus, maakunnallinen varautuminen ja digitaaliset ratkaisut eri tehtävälloilla.

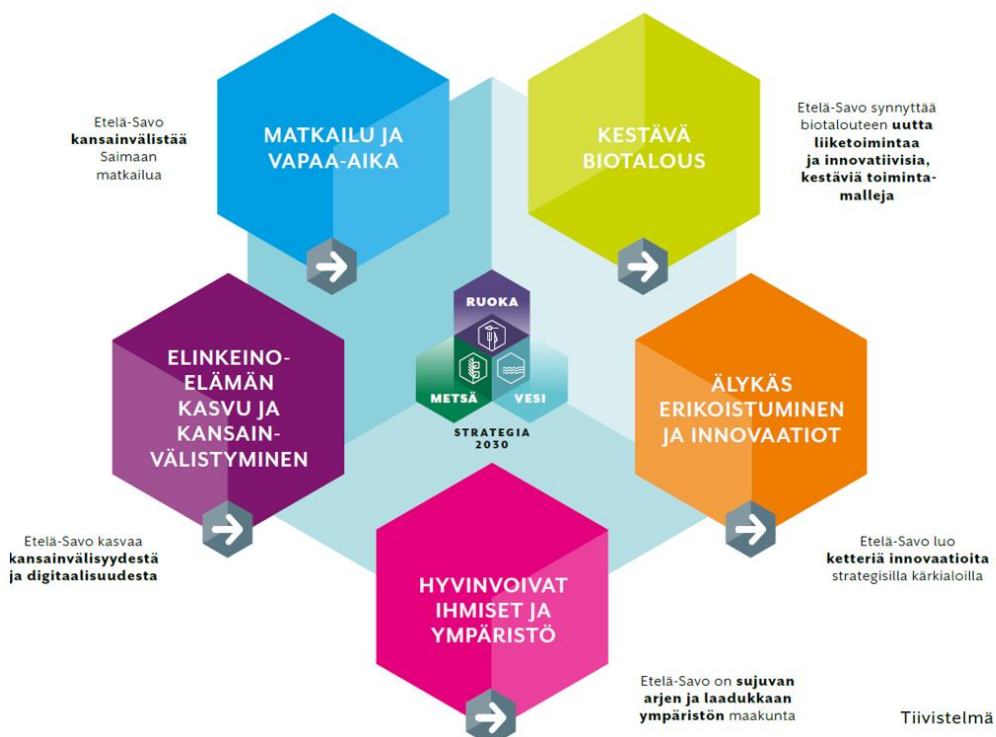
Aluekehitys ja alueiden käyttö - uuden maakuntaohjelman toimeenpano käyntiin

Maakuntavaltuuston 20.11.2017 hyväksymää maakuntaohjelmaa alettiin vuonna 2018 panna toimeen maakuntaliiton aluekehittämisen ja alueiden käytön vastuualueilla. Tätä työtä tehtiin liiton käytössä olevilla ohjelma-, hanke- ja rahoitustyökaluilla ja suunnittelun ja kaavoituksen keinoin sekä laajasti yhteistyössä maakunnassa, maakuntarajojen yli ja kansainvälisesti. Maakunnan edun ajamisessa aluekehityksen kannalta keskeistä on ollut vaikuttaminen valtion suuntaan ja Euroopan unionin tasolla.

Etelä-Savon maakuntaohjelma perustuu maakuntastrategian kolmelle kärjelle – metsä, ruoka, vesi – ja sen tavoitteet ja toimenpiteet edistävät ihmisten hyvinvointia, elinkeinoelämän kasvua ja kansainvälistymistä, kestävä matkailua ja biotalouden tuotantoa sekä älykästä erikoistumista. Luonnonvarojen ja luontoarvojen kestävään hyödyntämiseen tähtäävä älykäs erikoistuminen ja pitkäjänteisesti kerrytetty erikoisosaaminen kasvattavat yritystoiminnan tuottamaa lisäarvoa tuotantoketjujen kaikissa vaiheissa. Laadukas kou-

lutus tuottaa maakunnan tarpeisiin osaavaa ja sitoutunutta työvoimaa. Erikoistuneet ja kilpailukykyiset tuotteet menestyvät kansainvälisillä markkinoilla ja tuottavat maakuntaan toimeentuloa ja hyvinvointia.

Erinomainen sijainti Helsingin ja Pietarin metropolien lähellä sekä toimivat liikenneyhteydet tuovat Etelä-Savolle suhteellista kilpailuetua vertailussa muihin Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntiin. Uusimmat väyläinvestoinnit viitostielä poistavat koko Itä-Suomen liikenteen pullonkauloja, mutta koko tieverkon kunnon sekä ihmisten ja yritysten liikkumis-, kuljetus- ja yhteystarpeita vastaavien palveluiden ylläpitämiseen ja kehittämiseen on jatkuvasti tarvetta. Vuonna 2018 käynnistetyllä liikennejärjestelmätyöllä haetaan uudenlaista ajattelua saavutettavuuden parantamiseksi.

Kuva 2. Etelä-Savon maakuntaohjelman teemat ja tavoitteet.

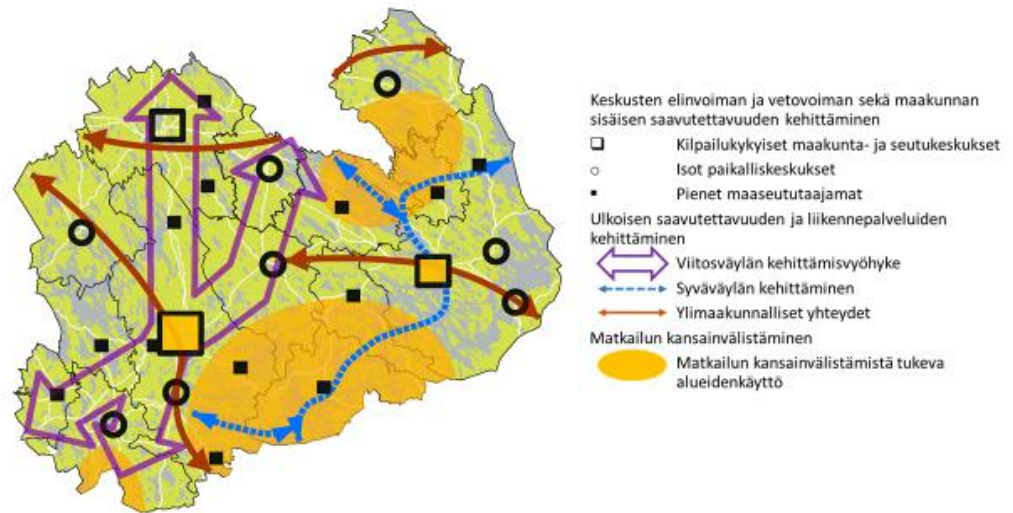
Maakuntaohjelman merkitys kasvaa maakuntaudistuksen myötä. Ohjelman toimeenpano kytkeytyy valtion ja maakunnan välillä vuosittain käytävään aluekehittämisen keskusteluun ja sitä kautta valtion budjettivalmisteluun. Etelä-Savo kävi vuoden 2018 simulaatiokierrokselle aluekehittämisen keskustelun keskeisten ministeriöiden kanssa 15. helmikuuta. Maakuntaudistuksen viivästyessä seuraava keskustelukierros siirtyi huhtikuulle 2019, ja sekin on vielä "harjoituskierros".

Euroopan unionin tulevan koheesipolitiikan ratkaisut vaikuttavat merkittävästi Itä- ja Pohjois-Suomen kehittämisedellytyksiin. Vuoden 2018 aikana maakuntien edun ajamisessa korostui sekä vaikuttaminen suoraan komission koheesipolitiikan linjauksiin että Suomen koheesipolitiikalle asetettaviin tavoitteisiin. EU:n komissio julkisti toukokuussa 2018 esityksensä tulevan budjetin päälinjauksista ja touko-kesäkuun vaihteessa alueiden kehittämisen keskeiset asetusesitykset. Vaikka Suomi on pitänyt komission esityksiä kohtuullisena lähtökohdana jäsenmaiden neuvotteluille, erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomi ovat ilmaisseet

huolensa Suomen vaatimattomasta tavoitetasosta ja koheesiovarojen kohdentamista alueiden erityistarpeet riittävästi huomioiden. Varsinaiset neuvottelut alkavat, kun komissio täsmentää ns. maaraporteissaan omia neuvottelutavoitteitaan alkuvuodesta 2019.

Maakuntaliiton aluesuunnittelutyössä (kaavoitus, liikenne ja ympäristöasiat) on panostettu maakuntakaavan mukaisten painopistealueiden – taajamien elinvoimaisuuden, saavutettavuuden ja matkailun kehittäminen – edistämiseen tuottamalla tietoa ja toteuttamalla erilaisia selvityksiä ja hankkeita sekä edistämällä yhteistyötä ja edunvalvontaa.

Kuva 3. Alueidenkäytön kehittämisperiaatteet Etelä-Savon maakuntakaavassa.

Maakunnan menestys tarkoittaa, että ihmisillä on työtä ja toimeentuloa, arki sujuu, asukkaat ja ympäristö voivat hyvin ja maakunta houkuttelee asukkaita, investointeja ja matkailijoita. Suomessa keskittymiskehitys on voimistunut mm. vuoden 2018 väestötilastojen valossa. Väestöään kasvattivat Manner-Suomen 18 maakunnasta vain Uusimaa, Pirkanmaa, Varsinais-Suomi ja Pohjois-Pohjanmaa. Etelä-Savo on menettänyt väestöään eniten, erityisesti opiskelemaan lähtevien ja työmarkkinoille siirtyvien ikäryhmässä on paljon maakunnasta pois muuttavia. Sen sijaan yli 30-vuotiaiden kohdalla muuttoliike tasoittuu ja kääntyy jopa muuttovoittoiseksi. Maakunnan väestö on maan ikääntyneintä, mikä heikentää mm. talouskehitystä ja väestön huoltosuhdetta. Teollisuustuotannossa Etelä-Savo on pysynyt hyvin koko maan vauhdissa mukana, mutta kaupan ja palvelujen tuotannon kasvu on keskittymässä suuriin keskuksiin ja digitalisaation myötä valtakunnallisiin ja kansainvälisiin palveluverkkoihin.

Aluekehityksen ja aluesuunnittelun keskeiset prosessit – näillä maakuntaliitto on luonut edellytyksiä maakunnan positiiviselle kehitykselle

Tavoitteet vuodelle 2018:

- Aluekehityksen ennakointi ja tietopalvelu tuottavat tarpeellista ja oikeaa tietoa käyttökelpoisessa muodossa laajasti käyttöön. Ennakointi tuottaa aineistoa myös maakunnan ja valtion neuvottelumenettelyn tarpeisiin.
- Maakuntastrategia ja maakuntaohjelma edistävät ja mahdollistavat maakunnan tavoiteltua kehitystä.
- Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma konkretisoi kehittämislinjauksia ja tuottaa pohjaa tulevan maakunnan aluekehittämisen keskustelulle.
- Rakennerasto-ohjelma tukee tehokkaasti ja vaikuttavasti maakuntastrategian ja -ohjelman toimeenpanoa.
- Maakunta saa merkittävästi myös muuta kehittämisrahoitusta.
- Maakunta vaikuttaa EU:n tulevan budjettikauden valmisteluun.
- Maakuntakaavan toteuttaminen ja liikennejärjestelmätyö edistävät ja mahdollistavat maakunnan tavoiteltua kehitystä.
- Aluekehityksen ja aluesuunnittelun edellytyksiin liittyvä edunajaminen on tuloksellista.
- Maakuntaudistuksessa valmistellaan laajasti aluekehityksen toimintoja kokoava, vaikuttava ja kustannustehokas toimintatapa.

Vuonna 2018:

Maakuntaliitto kehitti edelleen *aluekehityksen ennakointia ja tietopalvelua* ja levitti toimintatapaa ja työn tuloksia laajasti toimijoiden käyttöön.

- Maakuntaliitto kokosi ja analysoi ennakointitietoa sekä laati ajankohtaisia tulevaisuus-katsauksia ja selvityksiä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisiltä aihealueilta.
- Maakuntaliitto tuotti maakunnan tilannekuvan kannalta keskeistä aineistoa mm. maakuntastrategian sekä valtion ja maakuntien aluekehittämisen keskustelun tarpeisiin sekä viesti tuloksista laajasti.
- Maakuntaliitto tehosti ja systematisoi maakunnan tulevaisuusskenaarioiden seuranta- ja skenaarioiden käyttöä maakunnan kehittämisessä. Skenaarioita täydentämään toteutettiin alueen eri toimijoille suunnatun kyselyn pohjalta laaja, maakunnan sisäistä kehitystä vuoteen 2030 luotaava tulevaisuusikkinatarkastelu, jossa pääpaino on toivottavien tulevaisuusvisioiden korostamisella.
- Maakuntaliitto vakiinnutti maakunnan ennakointiverkon toimintatapaa. Ennakointiverkostoa laajennettiin ja tietoisuutta toimintamallista nostettiin tiedottamisen sekä eri toimijoiden keskuuteen tehdyn aktiivisen jalkautustyön avulla.
- Maakuntaliitto jatkoi yhdessä koulutuksen järjestäjien ja työelämän toimijoiden kanssa koulutustarpeiden ennakointia. Keväällä 2018 järjestettiin osaamisen ennakointipäivä, jonka aiheena oli osaamisen muutos matkailun toimialalla.
- Maakuntaliitto kehitti edelleen tilasto-, paikka- ja muuta tietopalvelua kuntien ja yhteistyökumppaneiden suuntaan sekä maakunnan kehittämisen tueksi.
- Maakuntaliitto toteutti hankesuunnitelman mukaisesti edeten ESR-rahoitteista Ennakointiverkko-hanketta (1.4.2017–31.3.2019). Hankkeessa järjestettiin koulutuksia, joilla kehitettiin laajasti alueen toimijoista muodostuvan verkoston ennakointiosaamista sekä ylläpidettiin ja kehitettiin maakunnan tilanne- ja tulevaisuuskuva hankkeessa toteutettua verkostoalustaa (www.esavoennakoi.fi) hyödyntäen.
- Maakuntaliitto kehitti edelleen tilasto-, paikka- ja muuta tietopalvelua kuntien ja yhteistyökumppaneiden suuntaan sekä maakunnan kehittämisen tueksi.

Maakuntaliitto jalkautti *maakuntastrategian ja maakuntaohjelman* tavoitteita ja teke- mistä käytännön työhön kaikissa prosesseissaan.

- o Maakuntaudistuksen valmistelussa laadittiin uuden maakunnan toimintaa kokoava maakuntastrategia. Etelä-Savon nykyinen maakuntastrategia – Puhtaasti paras! – oli uuden maakuntalain tarkoittaman maakuntastrategian elinvoimaosion perusta. Maa- kuntastrategian pohjaksi tuotettiin laaja tilannekuva-aineisto, ja sen sisällöstä tehtiin henkilöstö- ja sidosryhmäkyselyt.
- o Maakuntaohjelma ja sen toimeenpanosuunnitelma oli pohjana uuden maakunnan toimintaa simuloivassa aluekehityksen keskustelussa ja budjettineuvottelussa vuoden 2018 alkupuoliskolla. Syksyllä 2018 kaavailtu, vuoden 2020 toimintaa koskeva neuvot- telu on maakuntaudistuksen pitkittyessä siirretty käytäväksi huhtikuussa 2019.
- o Maakuntaliitto laati yhteistyössä jäsenkuntien, ELY-keskuksen ja muiden keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman ja siihen sisältyvän EU:n rakennerahasto-ohjelman rahoitussuunnitelman vuosille 2019–2020.

Rakennerahasto-ohjelmalla 2014–2020 toteutettiin maakuntaohjelmaa.

- o Maakuntaliitto ohjasi, edisti ja seurasi aluekehitysviranomaisena Suomen rakennera- hasto-ohjelman 2014–2020 toimeenpanoa maakunnassa ja Itä- ja Pohjois-Suomen yhteistyössä. Liitto seurasi ohjelman rahoituskehityksen käyttöä, suuntasi hakuja ja kehitti hakumenettelyjä ja hanketoimintaa sekä seurasi hankerahoitusta ja ohjelman vaikuttavuutta. Maakuntaliiton vetovastuulla toimiva maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) kokoontui vuonna 2018 neljä kertaa ja sen sihteeristö yksitoista kertaa. Etelä- Savo saa ohjelmasta yhteensä noin 177 miljoonaa euroa EU:n ja valtion rahoitusta vuosina 2014–2020. Maakunnalla oli vuonna 2018 käytettävissään uutta myöntö- valtuutta ohjelman hankkeisiin yhteensä 29,2 M€, josta 20,3 M€ EAKR+valtio ja 8,9 M€ ESR+valtio. Linkki: [Rahoitussuunnitelmaan 2018](#). Vuonna 2018 järjestettiin kolme hankehakua.
- o Maakuntaliitto toteutti välittävänä viranomaisena Suomen rakennerahasto-ohjelmaa 2014–2020 maakunnassa ja Itä- ja Pohjois-Suomen yhteistyössä. Maakuntaliitolle jätettiin yhteensä 30 hankehakemusta vuoden 2018 hakukierroksilla. Rahoituspäätök- siä tehtiin vuoden kuluessa 18 hankkeelle, ja näillä päätöksillä myönnettiin rahoitusta (EAKR+valtio) yhteensä 4,7 miljoonaa euroa.
- o Maakuntaliitto rahoitti vuonna 2018 työ- ja elinkeinoministeriön Alueelliset innovaa- tiot ja kokeilut (AIKO) -ohjelmassa 10 hanketta, yhteissummaltaan noin 450 000 euroa.
- o Maakuntaliitto osallistui Kaakkois-Suomi – Venäjä ENI CBC -ohjelman toimeenpanoon. Ohjelman hallintoviranomaisena toimii Etelä-Karjalan liitto. Ohjelman kokonaisrahoi- tus on vuosina 2014–2020 yhteensä 72 miljoonaa euroa, josta puolet EU-rahoitusta ja toinen puoli Suomen ja Venäjän rahoitusosuutta. Linkki: [ENI CBC -ohjelmaan](#).
- o Maakuntaliitto osallistui myös muuhun kansainväliseen, kansalliseen ja alueelliseen ohjelma- ja hanketyöhön sekä edisti rahoituksen saamista maakuntaan ja hanketoi- mijoiden pääsyä rahoituksen piiriin. Liitto toimi aktiivisesti Itä- ja Pohjois-Suomen EU- toimiston kansainvälisessä verkostossa ja muilla kansainvälisen yhteistyön foorumeilla vahvistaen kumppanuusverkostoja ja etsien rahoitusmahdollisuuksia.
- o Maakuntaliitto osallistui Etelä-Savon alueellisen maaseutusuunnitelman sekä Alueelli- sen metsäohjelman toimeenpanoon.

EU ohjelmakauden 2014-2020 rahoitetut hankkeet vuonna 2018

Hankkeen nimi	Toteuttaja	Eu+valtio
DIGIHoiva investointi	Itä-Savon Koulutus kuntayhtymä	189 559
Enter To Business - Jatkajien hakeminen omistajanvaihdoksiin tuleville yrityksille ja jatkajan onnistumisen varmistaminen Etelä-Savon alueella	Itä-Savon Uusyrityskeskus ry	510 020
Grüne Woche Saimaa	Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy	114 451
Harvinaisten maametallien talteenotto vaihtoehtoisista raaka-aineista	Lappeenrannan teknillinen yliopisto	194 502
Kalvobioreaktorin toiminta: Partikkelien vaikutus kalvon tukkeutumiseen ja partikkelien kokojakauma-analyysi kalvojen suodatustehokkuuden optimoimiseksi	Lappeenrannan teknillinen yliopisto	217 050
Kestävä ja paikallinen ruoka yleisötapahtumissa. Case Farmari 2020	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	54 883
Kiertopuu - Puupakkausten ja puutuoteteollisuuden sivuvirtojen kierrätysmahdollisuudet	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	205 465
KUITU-MOD - Puukuidun tehokkaat teolliset modifiointimenetelmät	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	342 640
KUITUMOD -LAITE -Selluloosan modifiointin tutkimusympäristö	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	217 700
Mittaukset puun ja kuidun keinoalysovellusten perustana - XAMK laiteprojekti	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	142 100
Optiseen mittaukseen perustuva männyn sydänpuun laatuokittelu (OPTIMI)	Luonnonvarakeskus	176 047
Puhallus - Kiinteän biopolttoaineen uusi toimitusratkaisu ja siirrettävät lämpökoneet korvaamaan öljylämmitystä	Lappeenrannan teknillinen yliopisto	201 600
Puun kasvullisen lisäyksen laboratorio - Puukasvu	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	1 343 300
Puurakentaminen Etelä-Savossa - Puurakes	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	202 265
Termolaite - Puun lämpökäsittelyn tutkimuslaitteiston kehittäminen	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	41 664
Uudet kiertotalouspohjaiset menetelmät jätekeskusten ja teollisuusalueiden hulevesien käsittelyyn	Lappeenrannan teknillinen yliopisto	234 748
Uudet kokonaisvaltaiset toimintamallit biokaasun tuotannon materiaalitehokkuuden ja lopputuotteiden kierrätyslannoitevalmistepotentiaalin parantamisessa	Lappeenrannan teknillinen yliopisto	170 684
Wood-AI - tekoälyä hyödyntävät teollisen internetin ratkaisut puunjalostusteollisuudessa	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	174 742
YHTEENSÄ		4 733 420

Rahoitetut AIKO-hankkeet vuonna 2018

Hankkeen nimi	Toteuttaja	AIKO €	Yhteensä €
Center for Wildfood Safety	Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy	68 171	97 432
Digillä dialogia - ruokatuottajien ja asiakkaiden kohtaaminen	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu	35 260	50 372
Etänä-Savo	Lappeenrannan teknillinen yliopisto	36 091	51 559
Ideasta Euroiksi - Innovatiivinen kokeilu yritysten tuotekehityksen tehostamiseksi ja tuotekehitysekosysteemin implementoinniksi Etelä-Savoon	Etelä-Savon koulutus oy, Etelä-Savon ammattiopisto	51 975	74 250
Industrial Transition -pilotin toimeenpano Etelä-Savossa	Etelä-Savon maakuntaliitto	28 588	40 840
Kimpassa syömään - ikääntyvien yhteisöllinen ruokailu	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu	68 668	98 097
Matkailukohteiden saavutettavuutta ja toimintaedellytyksiä tukevan liikennejärjestelmän kehittäminen	Etelä-Savon maakuntaliitto	25 620	36 600
Metsäsektorin paikallisen digitaalisen puukaupan asiakaslähtöisen huutokauppapalvelun kehittäminen (MetsäHuuto)	Lappeenrannan teknillinen yliopisto	69 997	99 996
Uusi startti risteilyliiketoimintaan Etelä-Savossa	Savonlinnan Hankekehitys Oy	70 385	110 550
YHTEENSÄ		454 755	659 696

Maakuntaliitto valmistautui ja vaikutti *vuoden 2020 jälkeiseen EU-budjettikauteen.*

- o Maakuntaliitto osallistui tulevan EU-budjettikauden sisältöjä ja rahoitusta koskevaan kotimaiseen ja eurooppalaiseen ohjelma- ja edunvalvontatyöhön yhdessä muiden maakuntien (erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen sekä Kaakkois-Suomen), ministeriöiden (erityisesti TEM), kansainvälisten kumppaneiden (erityisesti NSPA-alue, Pietari ja Leningradin alue) sekä maakunnan toimijoiden kanssa.
- o Maakuntaliitto osallistui Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa yhtenä eurooppalaisena alueena EU:n komission aloitteesta käynnistyneeseen Elinkeinot murroksessa -pilottihankkeeseen (ELMO). Pilotissa Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnat tiivistivät omiin älykkään erikoistumisen strategioihinsa perustuvaa yhteistyötä tunnistamalla toisiaan tukevia osaamiskeskittymiä, klustereita ja yhteistyön mahdollisuuksia. Pilotin tuloksena syntyi maakuntien yhteinen älykkään erikoistumisen strategia vuoden 2019 alussa. Itä- ja Pohjois-Suomi on pilotin kautta vahvistanut keskusteluyhteyttään ja vaikuttamismahdollisuuttaan EU-komission suuntaan. Älykkään erikoistumisen yhteistyö jatkuu ELMO2 -hankkeena.
- o Maakuntaliitto on pitänyt Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimistoa apuna käyttäen tiiviisti yhteyttä EU-instituutioon, ensisijaisesti Euroopan komissioon ja parlamenttiin. Syyskuussa 2018 pidettiin toimiston 20-vuotista toimintaa juhlistaen seminaarilaisuus ja vastaanotto Suomen edustuston tiloissa Brysselissä. Maakuntahallitus tutustui Brysselissä koheesiopolitiikkaan marraskuussa 2018.
- o Maakuntaliitto osallistui EU:n tulevan budjettikauden maaseudun kehittämisen valmistelutyöhön.

Maakuntakaavan ja liikennejärjestelmätyn avulla edistettiin maakunnan elinvoimaisuutta ja tavoiteltua kehitystä.

- o Maakuntaliitto edisti maakuntakaavan ja sen kehittämisen painopisteiden (taajamien elinvoima, matkailu ja saavutettavuus) toteuttamista tuottamalla tietoa ja osallistamalla neuvotteluihin ja lausunnoihin alueidenkäytön suunnitteluprosesseihin, uudistamalla maakuntakaavan seuranta- ja toteuttamalla maakuntakaavaa edistäviä selvityksiä ja hankkeita. Lisäksi maakuntaliitto osallistui alueidenkäyttöön liittyvien erilaisten työryhmien työhön.
- o Maakuntaliitto edisti seudullista, maakunnallista ja ylimaakunnallista liikennejärjestelmäsuunnittelua käynnistämällä maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisen sekä osallistamalla seudulliseen ja Itä-Suomen liikennejärjestelmätyn. Liikenteen edunvalvontaa edistettiin tekemällä yhteistyötä Itä-Suomen maakuntien kanssa: mm. Itä-Suomen hallitusohjelmataavoitteet, valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun varautuminen ja Itä-Suomen nopeuden edistäminen.

Maakuntauudistusta valmistettiin alueiden kehittämisen ja aluesuunnittelun laajan sisällön kattavana

- o Maakuntaliitto johti alueiden kehittämisen ja alueiden käytön valmistelutyöryhmiä maakuntauudistusvalmistelussa ja osallistui ELY-keskuksen johtamien kasvupalvelujen ja maatalouden valmistelutyöryhmien työhön. Em. ryhmät tekivät yhteistyötä, jolla tavoitellaan laajan aluekehityksen kokonaisuuden kattavaa yhteistä näkemystä.
- o Maakuntaliitto osallistui ja vaikutti aktiivisesti alueiden kehittämisen ja aluesuunnittelun valtakunnallisten, maakuntauudistusta valmistelevien työryhmien työhön.
- o Osana maakuntauudistukseen ja valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun valmistautumista maakuntaliitto käynnisti oman maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisen ensimmäisen kerran vuoden 2004 jälkeen.
- o Maakuntaliitto osallistui alueellisen tienpidon ja Itä-Suomen strategisen liikenneyhteistyön valmisteluun yhdessä Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Etelä-Karjalan, Kainuun sekä Pohjois-Savon ELYn kanssa.

Maakuntaohjelman ja maakuntakaavan keskeinen sisältö – näitä maakuntaliitto toteutti ja edisti

Tätä teimme vuonna 2018

Hyvinvoivat ihmiset ja ympäristö

Tavoite: Etelä-Savo on sujuvan arjen ja laadukkaan ympäristön maakunta

- o Maakuntaliitto edisti ja tuki Etelä-Savon kulttuurin tulevaisuusohjelman toimeenpanoa. Kulttuuritoimijoiden yhteistyötä ja verkostomaista toimintaa maakuntaliitto edisti koollekutsumalla toimijoita yhteiseen Kulttuurin tulevaisuuspäytään kolme kertaa vuoden aikana.
- o Maakuntaliitto edisti kulttuurihyvinvointia toteuttamalla *Hyvinvointia kulttuurista Etelä-Savoon* -hanketta. Maakuntaliitto laati yhdessä ja laajasti osallistaen kulttuurihyvinvointisuunnitelman ja suunnitteli hankkeen jälkeisen ajan toimintoja ja suunnitelman toimeenpanoa.
- o Maakuntaliitto vahvisti kulttuuritoimijoiden ja hyvinvointitoimijoiden verkostomaista yhteistyötä perustamalla kulttuurihyvinvointiverkoston *Taikuhyve*, joka toimii yhdessä neljän muun alueen verkoston kanssa.
- o Maakuntaliitto tuki ennakoivaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä osallistamalla maakunnallisen hyvinvointiryhmän toimintaan ja Etelä-Savon ensimmäisen alueellisen hyvinvointikertomuksen/ hyvinvointisuunnitelman laadintaan. Maakuntaliitto on

tehnyt yhteistyötä erilaisissa hyvinvointia edistävissä verkostoissa sekä kansallisesti että alueellisesti ja osallistunut maakuntauudistusta valmisteleviin työryhmiin sekä toiminut *Kunta hyvinvoinnin edistäjänä* -verkostossa.

- Maakuntaliitto on edistänyt osallisuutta tekemällä yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden ja erilaisia vähemmistöjä edustavien tahojen kanssa sekä tukemalla mm. asukasosallisuutta ja nuorten osallisuutta. Maakuntaliitto on osallistunut järjestökentän toimintaan sekä kansalliseen VM:n koordinoimaan osallisuus- ja demokratiaverkostoon, toiminut romaniasioiden neuvottelukunnassa, tehnyt yhteistyötä eläkeläisten neuvottelukunnan kanssa sekä edistänyt nuorten vaikuttamisen ja osallisuuden vahvistumista maakunnassa. Maakuntaliitto on koordinoanut osallisuustyön käynnistämistä sekä käynnistänyt yhdessä järjestökentän kanssa maakunnallisen järjestöneuvottelukunnan suunnittelua.
- Maakuntaliitto on edistänyt terveysteknologisten ja digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoa yhdessä alueen TKI-toimijoiden ja yritysten kanssa.
- Maakuntaliitto laati laajassa yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa osaamisstrategian vuosille 2018-2021. Etelä-Savon osaamisstrategia tukee Etelä-Savon maakuntaohjelmaa ja maakunnan älykkään erikoistumisen strategiaa. Osaamisstrategia sisältää koulutuksen järjestäjien yhteiset tavoitteet ja sillä halutaan varmistaa hyvä koulutus maakunnan nuorille ja osaava työvoima maakunnan elinkeinoelämän tarpeisiin. Strategian painopisteitä ovat koulutusmyönteisyyden ja koulutuksen vetovoiman lisääminen, osaamistason nostaminen, osallisuuden lisääminen, oppijoiden sujuva siirtyminen koulutusasteiden, oppilaitosten ja työelämän välillä sekä koulutusviennin lisääminen.
- Maakuntaliitto edisti Etelä-Savon saavutettavuutta ja sujuvaa arkea käynnistämällä maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisen (<https://www.esavo.fi/liikennejarjestelmasuunnitelma>). Työn tueksi maakuntaliitto kutsui kokoon maakunnallisen liikennejärjestelmätyöryhmän, jossa edustettuina ovat kunnat sekä keskeiset sidosryhmät. ○ Maakuntaliitto laati maakunnan liikennejärjestelmän nykytilakuvauksen ja keräsi muuta tausta-aineistoa.
- Maakuntaliitto on mukana SITRAn rahoittamassa hankkeessa, jossa kokeillaan uutta toimintamallia ja liikennepalvelualustaa julkisesti tuettujen kuljetusten järjestämiseksi ja tehostamiseksi (<https://www.sitra.fi/hankkeet/julkiset-ja-yksityiset-liikkumispalvelut-samalle-tarjottimelle/>)
- Lisäksi maakuntaliitto oli mukana edistämässä myös muiden toimijoiden tekemiä liikennepalvelukokeiluja käynnistämällä mm. matkailun saavutettavuutta selvittävän hankkeen, jossa kartoitetaan matkailukohteiden saavutettavuuteen liittyviä haasteita ja keinoja haasteiden ratkaisemiseksi.
- Maakuntaliitto avustaa kuntia laajakaistahankkeiden suunnittelussa ja toteuttamisessa.
- Maakuntaliitto edisti keskusten elinvoimaisuutta ja uusiutumista sekä yhteistyötä, verkostoitumista, tiedonkulkua ja kokemusten vaihtoa. Maakuntaliitto käynnisti vuoden mittaisen yhteishankkeen, jossa kehitetään yhteistyömuotoja ja -menetelmiä taajamien elinvoiman edistämiseksi. Ympäristöministeriön rahoittama hanke toteutetaan yhteistyössä Varsinais-Suomen liiton kanssa. Siinä tarkastellaan mm. modernin julkisen rakennuskannan nykytilaa, arvoja ja uusiokäyttömahdollisuuksia (<http://www.esavo.fi/taajamahanke>).
- Maakuntaliitto hoiti Saimaan virkistysalueyhdistyksen hallinnon ja virkistysalueet sekä edesauttoi luonnon virkistyskäyttöä ja luontomatkailun kehittämistä osallistumalla yhteistyöhankkeisiin ja työryhmiin.
- Maakuntaliitto ylläpiti Etelä-Savon kulttuuriperintötietokantaa ja edisti maakunnan kulttuuriympäristöstrategian toteuttamista mm. laatimalla taustaselvityksen modernista arkkitehtuurista Etelä-Savossa ja aloittamalla maakunnan sodan jälkeisen arkkitehtuurin inventoinnit.
- Maakuntaliitto edisti vesienhoitosuunnitelmien toimenpideohjelmien toteuttamista.
- Maakuntaliitto edisti saimaannorpan ja Saimaan uhanalaisten kalalajien suojelua sekä suojelun, kalastuksen ja matkailun yhteensovittamista.
- Maakuntaliitto laati tilannekatsauksen Savon ilmasto-ohjelman toteutumisesta Etelä-Savon osalta ja edisti vähähiilisten hankkeiden toteutumista.

Elinkeinoelämän kasvu ja kansainvälistyminen

Tavoite: Etelä-Savo kasvaa kansainvälisyydestä ja digitaalisuudesta

- o Maakuntaliitto edisti mm. rahoitusta suuntaamalla liiketoiminnan ja arvonlisän kasvua metsään, ruokaan ja veteen liittyvien tuotantoketjujen kaikissa osissa.
- o Maakuntaliitto vahvisti yritystoiminnan edellytyksiä vastata toimintaympäristön muutoksiin mm. rahoitusta suuntaamalla sekä edunvalvonnan keinoin.
- o Maakuntaliitto edisti yritysten kilpailukyvyyn vahvistumista sekä yritysten uusiutumista, kasvua ja kansainvälistymistä mm. rahoitusta suuntaamalla, vaikuttamalla erilaisin politiikkatoimin kuten Elinkeinot murroksessa -pilotin (ELMO) tai Arctic Investment Platformin kehittelyn kautta sekä osallistumalla mm. Team Finland alueverkoston työhön. ELMO-hankkeessa tarkoituksena oli löytää uusia ja kehittyneitä toimintatapoja vastata elinkeinojen murrokseen, tunnistaa parhaat älykkään erikoistumisen ratkaisut ja hakea uudenlaisia ja kehittyneitä yhteistyömalleja. Maakuntaliitto seurasi ja tuotti osaltaan tietoa Arctic Investment Platformin (AIP) esiselvitystyöhön NSPA-alueen kattavasta olemassa olevien yritysten kasvua tukevasta pääomarahastosta.
- o Maakuntaliitto on hallinnoinut D.O. Saimaa laatu- ja alkuperämerkkiä sekä edistänyt D.O. Saimaa -merkin tunnettua ja elintarvike- ja luovien alojen kansainvälistymistä.
- o Maakuntaliitto edisti aktiivisesti maakunnan elintarvike- ja matkailutoimijoiden osallistumista Grüne Woche messutapahtumaan Berliinissä tammikuussa 2019.
- o Maakuntaliitto edisti ennakoivaa ja kysyntää vastaavaa maankäyttöä ohjaamalla ja kehittämällä kuntakaavoitusta sekä edistämällä muulla tavoin maakuntakaavan toteuttamista.
- o Maakuntaliitto edisti Itä-Suomen liikennestrategian toteuttamista mm. hanke- ja selvitystyöllä.

Matkailu ja vapaa-aika

Tavoite: Etelä-Savo kansainvälistää Saimaan matkailua

- o Maakuntaliitto edisti ja tuki Etelä-Savon matkailustrategian 2014-2020 toteuttamista.
- o Maakuntaliitto edisti Saimaan ja Lakelandin mittakaavassa tehtävää tiiviimpää yhteistyötä matkailun kansainvälisessä markkinoinnissa ja tuki tähän liittyvää tuotekehitystyötä mm. hankerahoituksella.
- o Maakuntaliitto osallistui yhdessä kolmen muun Järvi-Suomen maakunnan kanssa Euroopan Matkailukomission (European Tourism Council) koordinoimaan EU-Kiina yhteisen matkailumarkkinoinnin teemavuoteen. Hanketta koordinoi Lakeland -alueen osalta Visit Finland.
- o Maakuntaliitto valmistautui edistämään Itä-Suomen maakuntien ja keskuskaupunkien kanssa Savonlinnan pääsyä Euroopan kulttuuripääkaupungiksi vuonna 2026.
- o Maakuntaliitto toimi Visit Finlandin alueellisten asiantuntijoiden verkostossa sekä Saimaa-strategiaryhmässä.
- o Maakuntaliitto tuki ja edisti maakunnan lähiruoka- ja luomutuotantoon perustuvaa ruokakulttuurin ja ruokamatkailun kehittämistyötä.
- o Maakuntaliitto edisti Unesco Global Geopark-statuksen saamista eteläiselle Saimaalle pitämällä esityksiä ja kirjoittamalla artikkeleja Saimaa geoparkista niin Unesco Global Geoparks -verkoston konferenssissa kuin kotimaassakin, osallistumalla Saimaa Geopark ry:n toimintaan, osallistumalla Saimaa Geoparkin evaluointiin sekä tuottamalla aineistoa Geoparkille ja tukemalla Geopark ry:n hankkeita (<http://www.saimaageopark.fi>)
- o Maakuntaliitto edisti vapaa-ajan asumisen ja vapaa-ajan palvelujen kehittämistä.

Kestävä biotalous

Tavoite: Etelä-Savo synnyttää biotaloutteen uutta liiketoimintaa ja innovatiivisia, kestäviä toimintamalleja

- Maakuntaliitto edisti ja tuki maakunnan strategisten kärkien – metsän, ruoan ja veden – tuotteistamista korkean lisäarvon biotaloustuotteiksi ja –palveluiksi.
- Maakuntaliitto edisti kestävien toimintamallien luomista biotalousklusterin vahvistamiseksi.
- Maakuntaliitto edisti metsään, ruokaan ja veteen pohjautuvien, tuotantoketjun sivuvirtoja ja hävikkiä hyödyntävien kiertotalouskonseptien syntymistä.
- Maakuntaliitto edisti biotalouden tuotekehityksen, logistiikan ja markkinoinnin yhteistyöverkostojen syntymistä.
- Maakuntaliitto tuki uusien teollisten biotalousinvestointien syntymistä Etelä-Savoon.
- Maakuntaliitto edisti uusiutuvaa energiantuotantoa ja vähähiiliseen yhteiskuntaan siirtymistä.

Älykäs erikoistuminen ja innovaatiot

Tavoite: Etelä-Savo luo ketteriä innovaatioita strategisilla kärkialoilla

- Maakuntaliitto toteutti Etelä-Savon älykkään erikoistumisen strategiaa 2018–2021 mm. rahoitusta suuntaamalla sekä vahvistamalla maakunnan kärkialojen näkyvyyttä ja toimintaedellytyksiä kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa.
- Maakuntaliitto edisti metsään, veteen ja ruokaan perustuvia innovaatioita ja vahvisti maakunnassa toimivia innovaatioalustoja ja innovatiivisia yritys ympäristöjä.
- Maakuntaliitto edisti uusien palveluinnovaatioiden tuotteistamista.

Tavoitteita edistettiin yhteiskuntasuhteilla ja viestinnällä

Tavoitteet vuodelle 2018:

- Maakunnan näkyvyys, toimijoiden ja asukkaiden osallisuus ja toiminnan avoimuus lisääntyy.
- Maakuntaudistuksen vaikutukset tunnetaan maakuntavaaleihin tullessa laajalti.
- Maakunnan edun ajaminen on oikea-aikaista ja tuloksellista.
- Maakunnan sisäinen ja ulkoinen yhteistyö, ml. kansainvälinen yhteistyö, on sujuvaa ja vaikuttavaa.
- Maakuntaudistus luo hyvät lähtökohdat yhteisen Etelä-Savon menestykselle.
- Maakunnan selkeä viestintä edistää yhteistä tahtotilaa.

Viestinnällä tuettiin maakuntaohjelmassa määriteltyjen strategisten tavoitteiden saavuttamista.

Etelä-Savon maakuntaliiton viestinnän perustehtävä on tukea maakuntaohjelmassa määriteltyjen strategisten tavoitteiden saavuttamista. Toinen keskeinen tehtävä on maakunnan liiton organisaatioviestinnästä huolehtiminen. Viestintä on keskeisessä roolissa Etelä-Savon maakuntaliiton edunvalvonnassa ja liiton yhteiskuntasuhteiden hoidossa. Viestintää on johtanut maakuntajohtaja tukenaan kokopäivätoiminen viestintäpäällikkö. Etelä-Savon maakuntaliitossa jokainen työntekijä on osaltaan vastuussa viestinnän käytännön työstä ja sisällöntuotannosta.

Maakuntaliiton viestintä ja viestintäkanavat

Etelä-Savon maakuntaliiton toiminta jatkuu uudistuksen aikataulumuutoksen mukaan vuoden 2020 loppuun. Maakuntaliitto on vuonna 2018 jatkanut vahvasti oman viestinnällisen tehtävänsä hoitamista ja käyttänyt eri kanavia tiedottamiseen.

Viestinnässä uutisoitiin tapahtumista, annettiin sidosryhmille kuva maakuntaliiton toiminnasta ja luotiin pitkäjänteisesti maakuntakuva. Tärkeimmät maakuntaliiton viestintäkanavat olivat sähköinen Jousi-uutiskirje, verkkosivusto, sosiaalinen media ja tiedotteet.

Maakunta- ja sote-uudistus

Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelu Etelä-Savon maakunnassa oli keskeisessä asemassa alkuvuoden 2018 viestinnässä. Viestinnän välineinä käytettiin Etelä-Savon maakuntauudistuksen sähköistä uutiskirjettä, verkkosivuja, sosiaalista mediaa ja tiedotteita. Tulevaan maakuntaan siirtyvälle henkilöstölle (7500 henkilöä) pidettiin neljä muutosta käsittelevää tiedotustilaisuutta webinaarin muodossa. Webinaarien videotallenteet ja esitykset ovat henkilöstön käytössä myös myöhempänä ajankohtana. Maakunta- ja sote-uudistuksesta järjestettiin kevään kuluessa maakunnan asukkaille avoimet ajankohtais- ja keskustelutilaisuudet Mikkelissä, Savonlinnassa ja Pieksämäellä.

Maakuntauudistuksen verkkosivut siirrettiin keväällä uuteen osoitteeseen www.etela-savo.fi. Myös Etelä-Savon maakunta- ja sote-uudistuksen graafinen ilme päivitettiin. Uudistuksen logo ja graafinen esitysmateriaali uudistettiin, niihin tuotiin oman maakunnan näköistä ilmettä ja raikkautta. Myös mm. esityspohjissa, roll-up -rullajulisteissa ja käyntikorteissa käytettiin uudistettua ilmettä.

Maakunta- ja sote-uudistuksen viestintätyöryhmälle järjestettiin 8.6. työpaja uuden maakunnan viestintästrategiasta. Työpajan veti Leena Jaakkola Viesti viisaasti -viestintävalmennuksesta.

Vuonna 2018 Etelä-Savon maakunta- ja sote-uudistuksen viestintäsuunnitelma päivitettiin. Maakunta- ja sote-uudistuksen viestintää koordinoimaan palkattiin kokopäiväinen viestinnän asiantuntija. Uudistusviestintää hoitaa liittyvien organisaatioiden edustajista koottu viestinnän työryhmä. Etelä-Savon maakuntaliiton viestintäpäällikkö osallistuu työryhmän työhön.

Maakunta- ja sote-uudistuksen toteutumisaikataulu siirtyi heinäkuussa 2018 pääministerin ilmoituksella vuoden 2021 alkuun. Hallituksen ilmoittaman aikataulun mukaan lait olisi tarkoitus saada eduskunnasta keväällä ja maakuntavaalit pidetään loppuvuodesta 2019.

Vuonna 2018:

- o Maakuntaliitto teki tiivistä yhteistyötä naapurimaakuntien kanssa Itä-Suomessa ja Kaakkois-Suomen alueella muun muassa laatimalla yhteisiä tavoitteita ja pitämällä yhteyttä alueen kansanedustajiin ja muihin vaikuttajatahoihin sekä osallistumalla Itä- ja Kaakkois-Suomi yhteistyöhön. Painopiste oli seuraavissa asiakokonaisuuksissa: saavutettavuus, EU-koheesiopolitiikan linjauksiin ja Suomen kantoihin vaikuttaminen sekä Itä-Suomen tavoitteet seuraavalle hallitusohjelmakaudelle.
- o EU-politiikan osalta keskeisiä vaikuttamisen kohteita olivat EU-instituutiot Brysselissä. Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntaliiton yhteinen EU-toimisto Brysselissä on toiminut aktiivisesti uuden budjettikauden valmistelussa sekä EU-lainsäädäntöön liittyvässä edunvalvonnassa.

- Etelä-Savo osallistui Itä- ja Pohjois-Suomen huippukokoukseen Lapissa syksyllä 2018. Tilaisuudessa annettiin yhteinen kannanotto Suomen koheesiopolitiikan valmisteluun vaikuttamiseksi.
- Maakuntaliitto toteutti koko henkilöstönsä toimesta tehtäväalueisiinsa liittyvää edunvalvontaa eri vaikuttamiskanavia käyttäen. Keskeiset kannanotot ja lausunnot päätti maakuntahallitus.
- Maakuntaliitto teki edunvalvonnan yhteistyötä maakunta- ja sote-uudistuksessa mukana olevien toimijoiden kanssa tavoitteiden yhdenmukaistamiseksi ja yhteensovittamiseksi.
- Maakuntaliitto toimi hyvässä yhteistyössä kansainvälisten kumppanien kanssa ja loi verkostoja maakunnan toimijoiden kansainvälisyyden tukemiseksi. NSPA-yhteistyössä sekä Itä- ja Pohjois-Suomen yhteistyössä Etelä-Savon maakuntaliitto osallistui kansainväliseen Elinkeinot murroksessa (ELMO) hankkeeseen sekä Arctic Investment Platform -esiselvitykseen.
- Maakuntaliitto osallistui syksyllä 2018 järjestettyyn Shaoxingin ystävyyskaupunkien konferenssiin. Maakuntaliitto jatkoi puitteiden luomista yhteistyölle Kiinan kanssa ja antoi tarvittavaa taustatukea muille maakunnan toimijoille ja kumppaneille.
- Maakuntaliitto kehitti ja hyödynsi omia tapahtumiaan kuten maakunnan parhaiden ja vuoden kylän palkitsemista, Etelä-Savon valtuuskunnan vuosittaista kokousta ja Päämajasymposium-seminaaria sidostyhmäsuhteiden rakentajana ja viestinnän kanavana.
- Maakuntaliitto oli aktiivinen osallistuja ja toimi hyvässä vuorovaikutuksessa maakunnan elinkeinoelämän, median ja järjestökentän kuten myös muiden alueen toimijoiden kanssa.
- Maakuntaliitto pyrki aktiivisesti vaikuttamaan keskeisiin valtion politiikkalinjauksiin ja niistä johdettuihin lainsäädännön muutoksiin sekä valtion budjetin alueellisiin vaikutuksiin.
- Maakuntaliitto toteutti yksin sekä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa tiedotus ja markkinointitoimia, jotka lisäsivät näkyvyyttä, osallisuutta ja avoimuutta

TILINPÄÄTÖS 2018

Sivu

1.	Toimintakertomus	
2.	Talousarvion toteutuminen 31.12.2018	1-3
3.	Tuloslaskelma 31.12.2018	4
4.	Rahoituslaskelma	5
5.	Tase 31.12.2018	6
6.	Liitetiedot	7-11
7.	Maakuntahallituksen allekirjoitus	12
8.	Tilinpäätösmerkintä	13
9.	Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista	14

TOTEUTUMAVERTAILU

1.1.-31.12.2018

Luottamushenkilöhallinto	Talousarvio	Muutos / KS	Käyttösuunn.	Toteutuma 1-12/2018	Poikkeama KS /TOT	Käyttö %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	2 425 300		2 425 300	2 425 683,07	-383,07	100,0
Tuet ja avustukset				1 329,24	-1 329,24	-100,0
Toimintatuotot yht.	2 425 300		2 425 300	2 427 012,31	-1 712,31	100,1
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-201 000	54 700	-146 300	-130 070,29	-16 229,71	88,9
Palvelujen ostot	-323 500	-6 800	-330 300	-298 148,63	-32 151,37	90,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 200		-20 200	-19 893,80	-306,20	98,5
Muut toimintakulut	-54 500		-54 500	-47 482,47	-7 017,53	87,1
Toimintakulut yht.	-599 200	47 900	-551 300	-495 595,19	-55 704,81	89,9
TILIKAUDEN TULOS	1 826 100	47 900	1 874 000	1 931 417,12	-57 417,12	103,1
Virasto	Talousarvio	Muutos / KS	Käyttösuunn.	Toteutuma 1-12/2018	Poikkeama KS /TOT	Käyttö %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	25 000		25 000	38 123,01	-13 123,01	152,5
Tuet ja avustukset	7 000		7 000	5 993,51	1 006,49	85,6
Toimintatuotot yht.	32 000		32 000	44 116,52	-12 116,52	137,9
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-1 269 100	57 200	-1 211 900	-1 178 786,78	-33 113,22	97,3
Palvelujen ostot	-349 900	-9 300	-359 200	-270 684,11	-88 515,89	75,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-58 000	200	-57 800	-57 471,55	-328,45	99,4
Avustukset				-20,62	20,62	-100,0
Muut toimintakulut	-103 500	300	-103 200	-95 085,55	-8 114,45	92,1
Toimintakulut yht.	-1 780 500	48 400	-1 732 100	-1 602 048,61	-130 051,39	92,5
TILIKAUDEN TULOS	-1 748 500	48 400	-1 700 100	-1 557 932,09	-142 167,91	91,6

TOTEUTUMAVERTAILU

1.1.-31.12.2018

Hankkeet	Talousarvio	Muutos / KS	Käyttösuunn.	Toteutuma 1-12/2018	Poikkeama KS /TOT	Käyttö %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	48 000	173 300	221 300	175 583,20	45 716,80	79,3
Tuet ja avustukset	339 500	1 580 000	1 919 500	2 966 057,85	-1 046 557,85	154,5
Muut toimintatuotot				462,45	-462,45	-100,0
Toimintatuotot yht.	387 500	1 753 300	2 140 800	3 142 103,50	-1 001 303,50	146,8
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-424 100	-398 300	-822 400	-876 571,08	54 171,08	106,6
Palvelujen ostot	-102 500	-1 376 600	-1 479 100	-2 384 951,18	905 851,18	161,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 900	-21 100	-29 000	-28 382,42	-617,58	97,9
Avustukset		-8 000	-8 000	-7 899,56	-100,44	98,7
Muut toimintakulut	-30 300	-37 600	-67 900	-75 830,53	7 930,53	111,7
Toimintakulut yht.	-564 800	-1 841 600	-2 406 400	-3 373 634,77	967 234,77	140,2
TILIKAUDEN TULOS	-177 300	-88 300	-265 600	-231 531,27	-34 068,73	87,2
Yhteensä	Talousarvio	Muutos / KS	Käyttösuunn.	Toteutuma 1-12/2018	Poikkeama KS /TOT	Käyttö %
Toimintatuotot						
Myyntituotot	2 498 300	173 300	2 671 600	2 639 389,28	32 210,72	98,8
Tuet ja avustukset	346 500	1 580 000	1 926 500	2 973 380,60	-1 046 880,60	154,3
Muut toimintatuotot	0	0	0	462,45	-462,45	-100,0
Toimintatuotot yht.	2 844 800	1 753 300	4 598 100	5 613 232,33	-1 015 132,33	122,1
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-1 894 200	-286 400	-2 180 600	-2 185 428,15	4 828,15	100,2
Palvelujen ostot	-775 900	-1 392 700	-2 168 600	-2 953 783,92	785 183,92	136,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-86 100	-20 900	-107 000	-105 747,77	-1 252,23	98,8
Avustukset	0	-8 000	-8 000	-7 920,18	-79,82	99,0
Muut toimintakulut	-188 300	-37 300	-225 600	-218 398,55	-7 201,45	96,8
Toimintakulut yht.	-2 944 500	-1 745 300	-4 689 800	-5 471 278,57	781 478,57	116,7
Rahoitustuotot ja kulut	-300		-300	14 061,28	-14 361,28	-4687,1
TILIKAUDEN TULOS	-100 000	8 000	-92 000	156 015,04	-248 015,04	-169,6

Etelä-Savon maakuntaliiton hallintosäännön 7 § mukaan hankkeiden osalta määräraha ja tuloarvio otetaan maakuntavaltuuston hyväksymään talousarvioon nettomääräisenä. Talousarvio sitoo maakuntahallitusta toimintatulojen ja menojen sekä rahoitustulojen ja -menojen tasolla.

SITOVUUSTASO
MAAKUNTAVALTUUSTO

	Talousarvio 2018	Toteutuma 1-12/2018	Poikkeama
Toimintatulot	2 457 300,00	2 471 128,83	13 828,83
Toimintamenot	-2 557 000,00	-2 329 175,07	227 824,93
Toimintakate	-99 700,00	141 953,76	241 653,76
Rahoitustulot		14 170,70	14 170,70
Rahoitusmenot	-300,00	-109,42	190,58
Vuosikate	-100 000,00	156 015,04	256 015,04
Tilikauden tulos	-100 000,00	156 015,04	256 015,04
Tilikauden yli/alijäämä	-100 000,00	156 015,04	256 015,04

RAHOITUSLASKELMA	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	156 015,04	-50 947,88
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjaukset		-24 692,17
Investointien rahavirta		
Investointimenot		
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		100 000,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	156 015,04	24 359,95
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	-934 312,09	-262 523,49
Korottomien velkojen muutos	822 289,24	261 163,18
Rahoituksen rahavirta	-112 022,85	-1 360,31
Rahavarojen muutos	43 992,19	22 999,64
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	876 577,34	832 585,15
Rahavarat 1.1.	832 585,15	809 585,51
	43 992,19	22 999,64

TASE	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	10 784,74	10 784,74
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1. Valtion toimeksiannot	7 558 558,02	5 340 944,16
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
II Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
3. Muut saamiset	1 348 882,05	517 877,13
4. Siirtosaamiset	115 121,42	11 814,25
Lyhytaikaiset saamiset	1 464 003,47	529 691,38
IV Rahat ja pankkisaamiset	876 577,34	832 585,15
VASTAAVAA YHTEENSÄ	9 909 923,57	6 714 005,43
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma		
	87 909,27	87 909,27
III Muut omat rahastot		
IV Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	551 179,37	602 127,25
V Tilikauden yli/alijäämä	156 015,04	-50 947,88
C PAKOLLISET VARAUKSET		
2. Muut pakolliset varaukset		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
1. Valtion toimeksiannot	7 558 558,02	5 340 944,16
E VIERAS PÄÄOMA		
II Lyhytaikainen		
6. Ostovelat	1 008 614,99	114 272,82
7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	49 040,96	39 943,98
8. Siirtovelat	498 605,92	579 755,83
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	9 909 923,57	6 714 005,43

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 1

Sijoitusten arvostus:

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus:

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Liitetieto 4

Maakunta- ja soteuudistuksen esivalmisteluvaiheen koordinaatio ja johtaminen on maakuntaliittojen vastuulla. Valtio rahoittaa uudistusta osoittamalla rahoitusta maakuntien liitoille. Vuosien 2017 ja 2018 väliseen vertailuun vaikuttaa uudistuksen valmistelun laajentuminen vuonna 2018.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 6

Toimintatuotot tehtäväalueittain

	2018	2017
Luottamushenkilöhallinto	2 427 012,31	2 402 533,29
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu	44 116,52	46 300,62
Hankkeet	3 142 103,50	843 135,05
Toimintatuotot yhteensä	5 613 232,33	3 291 968,96

Toimintakulut tehtäväalueittain

Luottamushenkilöhallinto	-495 595,19	-532 820,54
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu	-1 602 048,61	-1 736 000,95
Hankkeet	-3 373 634,77	-1 083 950,04
Toimintakulut yhteensä	-5 471 278,57	-3 352 771,53

Liitetieto 9

Palvelujen ostot

Asiakaspalvelujen ostot	0,00	0,00
Muiden palvelujen ostot	-2 953 783,92	951 923,85
Palvelujen ostot yhteensä	-2 953 783,92	951 923,85

Liitetieto 11

Suunnitelman mukaiset poistot

Maakuntavaltuusto 15.11.1996 § 21

Hyödykeryhmä	poistoaika	poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
* Aineettomat oikeudet	5 v	tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto		
*atk-laitteet	3 v	30 % jäännösarvopoisto
*muut laitteet ja kalusteet	3 v	30 % jäännösarvopoisto
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	

Maakuntavaltuusto on 10.11.2008 § 19 hyväksynyt käyttöomaisuuden pienhankintarajaksi 15 000 euroa.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 1

Sijoitusten arvostus:

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus:

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 6

	2018	2017
Toimintatuotot tehtäväalueittain		
Luottamushenkilöhallinto	2 427 012,31	2 402 533,29
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu	44 116,52	46 300,62
Hankkeet	3 142 103,50	843 135,05
Toimintatuotot yhteensä	5 613 232,33	3 291 968,96

Toimintakulut tehtäväalueittain

Luottamushenkilöhallinto	-495 595,19	-532 820,54
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu	-1 602 048,61	-1 736 000,95
Hankkeet	-3 373 634,77	-1 083 950,04
Toimintakulut yhteensä	-5 471 278,57	-3 352 771,53

Liitetieto 9

Palvelujen ostot

Asiakaspalvelujen ostot	0,00	0,00
Muiden palvelujen ostot	-2 953 783,92	951 923,85
Palvelujen ostot yhteensä	-2 953 783,92	951 923,85

Liitetieto 11

Suunnitelman mukaiset poistot Maakuntavaltuusto 15.11.1996 § 21

Hyödykeryhmä	poistoaika	poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
* Aineettomat oikeudet	5 v	tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto		
*atk-laitteet	3 v	30 % jäännösarvopoisto
*muut laitteet ja kalusteet	3 v	30 % jäännösarvopoisto
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	

Maakuntavaltuusto on 10.11.2008 § 19 hyväksynyt käyttöomaisuuden pienhankintarajaksi 15 000 euroa.

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	2018	2017
<u>Liitetieto 19</u>		
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	10 784,74	86 092,57
Vähennykset		-75 307,83
Hankintameno 31.12.	10 784,74	10 784,74
Kirjanpitoarvo 31.12.	10 784,74	10 784,74
Valtion toimeksiantojen varat		
Maakunnan kehittämisraha ja AIKO-raha	525 312,52	650 909,52
Euroopan aluekehitysrahasto 2014-2020	3 763 962,54	3 448 009,64
Maakunta- ja soteuudistus / avustus	3 269 282,96	1 242 025,00
Valtion toimeksiantojen varat yhteensä	7 558 558,02	5 340 944,16
<u>Liitetieto 24</u>		
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Saamiset valtiolta, ALV	200 011,98	31 423,57
Tulojäämät		
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	6 873,41	8 657,40
Maakunnan kehittämisraha ja AIKO-raha	26 429,58	44 207,44
EU-tuet ja avustukset	179 792,43	129 969,66
VM, valtiontuki/maakuntauudistus	892 348,81	292 008,63
Muut projektien saamiset	13 100,24	9 530,84
Muut saamiset	30 325,60	2 079,59
Menoennakot	115 121,42	11 814,25
Saamiset yhteensä	1 464 003,47	529 691,38
<u>Liitetieto 23</u>		
Saamiset jäsenkunnilta ja jäsenkuntien konserneihin kuuluvilta yhteisöiltä (sisältyvät yllä lueteltuihin saamisiin)		
Lyhytaikaiset		
Jäsenkunnilta		
Muut saamiset, tulojäämät	17 150,08	9 530,84
Siirtosaamiset, ennakkomenot	0,00	0,00
Jäsenkunnilta yhteensä	17 150,08	9 530,84
Jäsenkuntien konserneihin kuuluvilta yhteisöiltä		
Muut saamiset, tulojäämät	11 746,11	0,00
Jäsenkuntien konserneihin kuuluvilta yhteisöiltä yht.	11 746,11	0,00

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	2018	2017
<u>Liitetieto 25</u>		
Oman pääoman erittely		
Peruspääoma 1.1.	87 909,27	87 909,27
Peruspääoma 31.12.	87 909,27	87 909,27
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	551 179,37	602 127,25
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	551 179,37	602 127,25
Tilikauden yli/alijäämä	156 015,04	-50 947,88
Oma pääoma yhteensä	795 103,68	639 088,64
Peruspääoman jakautuminen jäsenkuntien kesken		
Eri liite nro 1		
<u>Liitetieto 30</u>		
Velat jäsenkunnille ja jäsenkuntien konserneihin kuuluville yhteisöille		
Lyhytaikaiset		
Jäsenkunnille		
Siirtovelat	4 612,00	2 206,91
Muut siirtovelat	3 202,47	
Ostovelat	18 168,88	6 493,36
Jäsenkunnille yhteensä	25 983,35	8 700,27
Jäsenkuntien konserneihin kuuluville yhteisöille		
Siirtovelat	2 010,50	145 714,27
Muut siirtovelat	39 480,74	
Ostovelat	854 412,93	14 679,40
Jäsenkuntien konserneihin kuuluville yhteisöille yht.	895 904,17	160 393,67
<u>Liitetieto 33</u>		
Siirtovelat		
Lyhytaikaiset		
Lomapalkkavelka sivukuluineen	304 310,26	298 071,77
Muut palkkajaksotukset (kertakorv.1/2019)	14 836,68	
Henkilösivukulut	39 246,42	31 713,17
Saadut ennakot	96 179,08	96 953,97
Muut menojäämät	44 033,48	153 016,92
Siirtovelat yhteensä	498 605,92	579 755,83

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

<u>Liitetieto 38</u>	2018	2017
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	17 987,00	12 437,00
Myöhemmin maksettavat	1 788,00	260,00
Leasingvastuut yhteensä	19 775,00	12 697,00
Vuokravastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	69 384,00	127 086,00
Myöhemmin maksettavat	0,00	29 019,00
Vuokravastuut yhteensä	69 384,00	156 105,00

HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

<u>Liitetieto 42</u>	31.12.2018	31.12.2017
Henkilöstön lukumäärä		
Luottamushenkilöhallinto	1,0	1,0
Virasto / Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu	17,0	20,0
Hankkeet	16,0	10,0
Henkilöstö yhteensä	34,0	31,0
joista virka-, työ- tai perhevapaalla	1,0	0,0
joista määräaikaisia	9,0	6,0

<u>Liitetieto 44</u>	2018	2017
Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut		
Keskusta, Etelä-Savon piiri	1 821,55	1 677,33
Keskusta, Itä-Savon piiri	1 496,75	1 116,28
Kaakkois-Suomen Kokoomus ry	1 509,60	926,22
Kaakkois-Suomen Sosialidemokraatit ry	2 621,40	1 971,77
Perussuomalaiset, Etelä-Savon piiri	267,76	388,88
Kaakkois-Suomen Vasemmistoliitto	34,00	34,00
Kaakkois-Suomen Vihreät ry	448,80	328,10
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	8 199,86	6 442,58

<u>Liitetieto 45</u>	2 018	2 017
Tilintarkastajan palkkiot		
Oy Auditor Ab / BDO Auditor oy		
Lakisääteinen tilintarkastus	2 736,50	3 128,50
Hanketarkastukset	1 040,00	1 192,00
Muut palkkiot		500,00
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	3 776,50	4 820,50

Mikkeli 28.1.2019

Jutta Kiiskinen

TASEEN LIITETIEDOT 2018 / LIITE 1

OSUDET PERUSPÄÄOMAAN 31.12.2018

Kunta	Veroäyrit -94 1000 kpl	Osuus perus- pääomaan €	Osuus %
Enonkoski	92 483	959,24	1,0912
Heinävesi	240 837	2 497,98	2,8415
Hirvensalmi	114 616	1 188,81	1,3523
Joroinen	287 012	2 976,91	3,3863
Juva	375 888	3 898,74	4,4350
Kangasniemi	301 383	3 125,97	3,5559
Mikkeli	2 800 776	29 049,85	33,0453
Mäntyharju	363 473	3 769,97	4,2885
Pertunmaa	97 544	1 011,73	1,1509
Pieksämäki	1 169 118	12 126,18	13,7940
Puumala	154 044	1 597,76	1,8175
Rantasalmi	209 377	2 171,67	2,4704
Savonlinna	2 095 441	21 734,07	24,7233
Sulkava	173 582	1 800,41	2,0480
YHTEENSÄ	8 475 574	87 909,27	100,00

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Mikkelissä 21/2 2019

BDO Audiator Oy
Aki Rusanen JHT,HT

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA

1.	Kassakirja	Sidottuna paperilla
2.	Päiväkirja	Sähköinen tallennus (kahdella tallennusmedialla)
3.	Pääkirja	Sähköinen tallennus (kahdella tallennusmedialla)
4.	Tasekirja	Sidottuna paperilla
5.	Ostolaskujen toimittajaluettelo	Sähköinen tallennus (kahdella tallennusmedialla)
6.	Ostolaskupäiväkirja	Sähköinen tallennus (kahdella tallennusmedialla)
7.	Palkkakortit	Paperilla
8.	Matkalaskupäiväkirja	Sähköinen tallennus (kahdella tallennusmedialla)
9.	Varmentavat asiakirjat	Sidottuna paperilla

LUETTELO TOSITELAJEISTA

Laji nro

10	Kassatositteet	000001 - 000526
15	Käteiskassa	015001 - 015021
20	Ostolaskujen maksut	020001 - 020150
33	Sähköiset ostolaskut	033001 - 034470
50	Palkat	050001 - 050019
60	Maakunnan kehittämisraha ja AIKO	060001 - 060013
70	EU/Rak.rah.2014-2020	070001 - 070101
80	Matkalaskut M2	080001 - 080027
99	Muistiotositteet	990001 - 990121

MAAKUNTAVALTUUSTO 2017 - 2019

puheenjohtaja
I varapuheenjohtaja
II varapuheenjohtaja
sihteeri

Taavitsainen Satu
 Kakriainen Markku
 Valtola Oskari
 Makkula Hanna, hallinto- ja kehitt.joht.

Mikkeli
 Mikkeli
 Mikkeli
 Etelä-Savon maakuntaliitto

varsinaiset jäsenet

varajäsenet

ENONKOSKI	Purhonen Petri	Turunen Kari
HEINÄVESI	Happonen Aarno Suhonen Maija	Hokka Mervi Vauhkonen Anna
HIRVENSALMI	Mynttinen Maritta	Liukkonen Heikki
JOROINEN	Ihalainen Kimmo Kansanoja Maija-Riitta Toroi Jari	Levänen Virva Jaakkola Antero Immonen Janne
JUVA	Hänninen Elisa Paunonen Reijo Rautio Ari	Pasonen Timo Huisko Johanna Holm Tauno
KANGASNIEMI	Hokkanen Simo Kuusjärvi Markku Nykänen Tapani	Pietarinen Rauni Vornanen Tuula Tiusanen Hannu
MIKKELI	Ahonen Liisa Barck Paavo Hämäläinen Laura Kakriainen Markku Kauppinen Heli Kauria Outi Kuikka Seija Kuitunen Soile Lehkonen Raine Marttinen Jussi Miettinen Olli Nykänen Heikki Pekonen Petri Pöntinen Minna Salo-Oksa Armi Seppälä Arto Siitonen Mikko Soininen Mali Strengell Jarno Taavitsainen Satu Valtola Oskari Vuori Juha	Ruotsalainen Pertti Hokkanen Marita Pulliainen Liisa Rouhiainen Risto Jussi-Pekka Nina Oikkonen Kirsi Harmoinen Tiina Vartiainen Jaana Juhola Jatta Heinänen Raimo Aho Eero Väänänen Jaakko Pöyry Pekka Hakala Kerttu Maczulskij Toni Tullinen Hannu Liikanen Veli Hölttä Elina Korhonen Tapani Tissari Jenni Oksman Juhani Koivikko Jyrki
MÄNTYHARJU	Häkkänen Markku Hämäläinen Birgit Pekkanen Leena	Hujanen Seppo Hartonen Ari Mäenpää Eveliina
PERTUNMAA	Liukkonen Jari	Räisänen Annukka

	<i>varsinaiset jäsenet</i>	<i>varajäsenet</i>
PIEKSÄMÄKI	Ilmoniemi Mira Kivimäki Antti Leikas Tiia Nyrhinen Anne-Mari Perälä Anne-Maarit Rajapolvi Jari Rytönen Pauli Sepponen Arto	Skyttä Heikki Leskinen Jaana Majamäki Mika Klen Tapio Romo Kati Julkunen Raimo Salo Alpo Tenhunen Tuula
PUUMALA	Pasanen Unto	Korhonen Minna
RANTASALMI	Aho Riikka Kokkonen Auvo	Sistonen Eero Kärkkäinen Tuula
SAVONLINNA	Backman Anja Hirvonen Teemu Koskela Jouni Lundenius Matti Mikkonen Anna-Kristiina Mustonen Merja Okabe-Silvasti Cheiko Ora Ari Puustinen Veikko Sairanen Lea Torikka Kirsi Uimonen Anna-Liisa Valkonen Esa Wuorinen Jarkko Österlund Olli	Stenberg Eija Sironen Olli Puustinen Hanne Kosonen Seppo Laamanen Heli Kosonen Lauri Strandén Tiina Turunen Pekka Turunen Kaj Puputti Seija Tynkkynen Jonne Metsälä Sanna Koponen Jussi Pennanen Erkki Mielikäinen Esko
SULKAVA	Auvinen Hannu Nokelainen Sirpa	Partanen Lasse Partanen Ari

MAAKUNTAVALTUUSTON VAALILAUTAKUNTA 2017 - 2019

	<i>jäsenet</i>	<i>varajäsenet</i>
<i>sihteeri</i> Makkula Hanna, hallinto- ja kehittämisjohtaja Etelä-Savon maakuntaliitto	Kauria Outi, Mikkeli, <i>puheenjohtaja</i> Strengell Jarno, Mikkeli, <i>varapuheenjoht.</i> Ilmoniemi Mira, Pieksämäki	Aho Riikka, Rantasalmi Mikkonen Anna-Kristiina, Savonlinna Hokkanen Simo, Kangasniemi

MAAKUNTAHALLITUS 2017 - 2019

<i>puheenjohtaja</i>	Wuorinen Jarkko	Savonlinna	
<i>I varapuheenjohtaja</i>	Selenius Pekka	Mikkeli	
<i>II varapuheenjohtaja</i>	Hirvonen Teemu	Savonlinna	-28.5.
	Mikkonen Anna-Kristiina	Savonlinna	28.5.-
<i>sihteeri</i>	Makkula Hanna, hallinto- ja kehitt.joht.	Etelä-Savon maakuntaliitto	
<i>esittelijä</i>	Mäkinen Pentti, maakuntajohtaja	Etelä-Savon maakuntaliitto	
<i>esittelijä hankkeitten maksatuspäätösten oikaisuvaatimuksissa sekä tarkastusraporteissa</i>	Makkula Hanna, hallinto- ja kehitt.joht.	Etelä-Savon maakuntaliitto	
<i>esittelijä hankkeitten ns. jatkotoimissa eli rahoituksen takaisinperinnöissä</i>	Vauhkonen Jarmo, aluesuunnittelujoht.	Etelä-Savon maakuntaliitto	

varsinaiset jäsenet

Auvinen Hannu, Sulkava
 Hartonen-Pulkka Tanja, Mäntyharju
 Hirvonen Teemu, Savonlinna -28.5.
 Anna-Kristiina Mikkonen 28.5.-
 Hänninen Elisa, Juva
 Kauhanen Matti, Pieksämäki
 Kärkkäinen Tuula, Rantasalmi
 Leskinen Ulla, Mikkeli
 Liikanen Veli, Mikkeli
 Ojala Kari, Mikkeli
 Olkkonen Kirsi, Mikkeli
 Sairanen Lea, Savonlinna
 Selenius Pekka, Mikkeli
 Wuorinen Jarkko, Savonlinna

varajäsenet

Laukkanen Kati, Enonkoski
 Virtanen Outi, Pertunmaa
 Tiainen Teemu, Savonlinna
 Nykänen Tapani, Kangasniemi
 Liukkonen Heikki, Hirvensalmi
 Huupponen Erkki, Pieksämäki
 Vainio Hanne, Mikkeli
 Leikas Tiia, Pieksämäki
 Rahikainen Pirkko, Mikkeli
 Pöyry Pekka, Mikkeli
 Leskinen Jaana, Pieksämäki
 Häkkänen Markku, Mäntyharju
 Torikka Kirsi, Savonlinna

TARKASTUSLAUTAKUNTA 2017 - 2019

varsinaiset jäsenet

Perälä Anne-Maarit, Pieksämäki, *pj.*
 Pekkanen Leena, Mäntyharju, *varapj.*
 Eklöf Antti, Rantasalmi
 Kuoksa Timo, Mäntyharju
 Ora Ari, Savonlinna

varajäsenet

Romo Kati, Pieksämäki
 Mäenpää Eveliina Mäntyharju
 Sistonen Eero, Rantasalmi
 Hartonen Ari, Mäntyharju
 Miettinen Olli, Mikkeli

sihteeri
 Hämäläinen Tiina, henkilöstöasiantuntija
 Etelä-Savon maakuntaliitto

tilintarkastusyhteisö (tilikausi 2017-2020)
 Rusanen Aki, tilintarkastaja
 BDO Auditor Oy

Maakuntaliiton edustajat eri toimielimissä ja tapahtumissa

Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkiston Säätiön valtuuskunta 2017 - 2020

edustajat

Mäkinen Pentti, maakuntajohtaja Etelä-Savon maakuntaliitto	Tomi Heimonen, kehittämisspäällikkö Etelä-Savon maakuntaliitto
---	---

Parikkalan rajanylityspaikan kehittämisen seurantaryhmä

jäsen

Mäkinen Pentti, maakuntajohtaja
Etelä-Savon maakuntaliitto
Wuorinen Jarkko, mh:n pj. Savonlinna

varajäsen

Tanttu Marko, kehittämisspäällikkö
Etelä-Savon maakuntaliitto

Savon Säätiön hallitus 1.6.2017 - 20.4.2018

jäsenet

Häikiö Martti, professori, Mikkeli
Laukkanen Heikki, kunnallisneuvos, Juva
Leinonen Teppo, viestintä- ja yhteiskuntasuhdepäällikkö, Etelä-Savon maakuntaliitto

Itä-Suomen liikuntaneuvosto 2016 - 2019

jäsenet

Simoska Mervi, kunnanjohtaja, Juva
Lipsanen Heino, kunnanjohtaja, Etelä-Savon Liikunnan aluejohtaja, Mikkeli
Kauppinen Erkki, Tanhuvaaran urheiluopiston rehtori, Savonlinna
Mattila Marita, Mäntyharjun Virkistys ry, Mäntyharju

Yhteistyömatka Kiinaan 11.-16.6.2018

edustaja

Mäkinen Pentti, maakuntajohtaja, Etelä-Savon maakuntaliitto

Maakuntahallituksen asettamat työryhmät

ETELÄ-SAVON MAAKUNNAN YHTEISTYÖRYHMÄ 13.11.2017 - 31.12.2019

<i>puheenjohtaja</i>	Kuitunen Soile, Mikkeli	
<i>I varapuheenjohtaja</i>	Kilpinen Esko, Pertunmaa	
<i>II varapuheenjohtaja</i>	Pulliainen Juha	
<i>III varapuheenjohtaja</i>	Kokkola Kari	
<i>esittelijä</i>	Koskinen Riitta, aluekehitysjohtaja	Etelä-Savon maakuntaliitto
<i>varaesittelijä</i>	Gynther Heli, kehittämispäällikkö	Etelä-Savon maakuntaliitto
<i>sihteeri</i>	Leppäkangas Outi, ohjelmapäällikkö	Etelä-Savon maakuntaliitto -26.10.
	Räihä Teemu, kehittämispäällikkö	Etelä-Savon maakuntaliitto 26.10.-

varsinaiset jäsenet

varajäsenet

Kuntaosapuoli

<i>Suomen Keskusta</i>	Intke Juha, Joroinen Kilpinen Esko, Pertunmaa Metsälä Sanna, Savonlinna Mynttinen Maritta, Hirvensalmi	Tiusanen Juha, Kangasniemi Kauppi Marja, Mikkeli Korhonen Minna, Puumala Hänninen Jaakko, Juva
<i>Kansallinen Kokoomus</i>	Salo-Oksa Armi, Mikkeli	Myllys Ahti, Rantasalmi
<i>Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue</i>	Helander Karoliina, Savonlinna -27.8. Suomalainen Ritva, Savonlinna 27.8.- Kuitunen Soile, Mikkeli Wessman Mauri, Rantasalmi	Virtanen Hilikka, Sulkava Orava Marita, Mikkeli Kokkonen Heino, Rantasalmi
<i>Vihreä liitto</i>	Heikkilä Pekka, Mikkeli	Pöntinen Minna, Mikkeli

Valtion viranomaiset

<i>Etelä-Savon ELY-keskus</i>	Häkkinen Pekka Pulliainen Juha Puurunen Maija	Aro Marja Pölönen Kalevi Tuuliainen Ossi
<i>Pohjois-Savon ELY-keskus</i>	Huttunen Tommi	Järvinen Timo
<i>Itä-Suomen aluehallintovirasto</i>	Ruuska Matti	Kohonen Kirsi

Työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt

<i>Etelä-Savon Yrittäjät</i>	Rasola Nina	Tynkkynen Heikki
<i>Etelä-Savon kauppakamari</i>	Hämäläinen Heikki	Lipsanen Satu
<i>MTK Etelä-Savo</i>	Kallio Vesa	Paunonen Jouni
<i>AKAVA/Etelä-Savon aluetoimikunta</i>	Mäkitalo Ari	Jussi-Pekka Nina
<i>SAK/Etelä-Savon aluepalvelukeskus</i>	Kokkola Kari	Hakkarainen Sirpa
<i>STTK/Etelä-Savon aluetoimikunta</i>	Viljakainen Kaija	Savolainen Kalevi

Asiantuntijat

Häkkinen Maisa, *Etelä-Savon matkailuala*
Kuisma, Miia, *Suomen Luonnonsuojeluliitto*
Liukko Tuukka, *EK*
Näätänen Esa, *Teknologia-teollisuus Oy*
Seila Heikki, *Teollisuusliitto ry (entinen Puuliitto)*

ETELÄ-SAVON MAAKUNNAN YHTEISTYÖRYHMÄN SIHTEERISTÖ (rakennerahastokausi 2014 - 2020)

puheenjohtaja
varapuheenjohtaja
sihteeri

Koskinen Riitta, aluekehitysjohtaja
Gynther Heli, kehittämisspäällikkö
Leppäkangas Outi, ohjelmapäällikkö
Räihä Teemu, kehittämisspäällikkö

Etelä-Savon maakuntaliitto
Etelä-Savon maakuntaliitto
Etelä-Savon maakuntaliitto -26.10.
Etelä-Savon maakuntaliitto 26.10.-

jäsenet

Etelä-Savon maakuntaliitto

Heimonen Tomi, kehittämisspäällikkö
Kuva Jyrki, ohjelmapäällikkö
Pekkanen Eveliina, kehittämisspäällikkö
Tanttu Marko, kehittämisspäällikkö

Etelä-Savon ELY-keskus

Aro Marja
Komppa Kirsi
Kosunen Kirsi
Pekonen Esa
Pirskanen Pia
Pulliainen Juha
Rautio Jarkko
Säisä Katriina
Tuuliainen Ossi

Pohjois-Savon ELY-keskus

Järvinen Timo

Metsäkeskus Etelä-Savo

Heikkilä Antti

ETELÄ-SAVON KUNNALLISASIAIN TYÖRYHMÄ

puheenjohtaja
varapuheenjohtaja

Ruhanen Seppo, Hirvensalmi
Turunen Tapio, Pieksämäki -20.4.
Järvenpää Kristiina, Rantasalmi 20.4.-

esittelijä
sihteeri

Makkula Hanna, hallinto- ja kehittämisjohtaja, Etelä-Savon maakuntaliitto
Laurikainen Antti, maakunta ja sote-uudistuksen hallinnollinen valmistelija, E-S mkl

jäsenet

Etelä-Savon kuntien edustajat

<i>Enonkoski</i>	Kuuramaa Kari
<i>Heinävesi</i>	Kaasonen Maarika
<i>Hirvensalmi</i>	Ruhanen Seppo
<i>Joroinen</i>	Hänninen Joonas
<i>Juva</i>	Simoska Mervi
<i>Kangasniemi</i>	Nylund Risto
<i>Mikkeli</i>	Halonen Timo
<i>Mäntyharju</i>	Ollikainen Jukka
<i>Pertunmaa</i>	Torniainen Juha
<i>Pieksämäki</i>	Turunen Tapio
<i>Puumala</i>	Hilden Matias
<i>Rantasalmi</i>	Järvenpää Kristiina
<i>Savonlinna</i>	Laine Janne
<i>Sulkava</i>	Järvenpää Juho

Maakuntahallituksen edustajat

Wuorinen Jarkko, mh:n pj.
Hirvonen Teemu, mh:n II vpj. -28.5.
Mikkonen Anna-Kristiina, mh:n II vpj. 28.5.-
Selenius Pekka, mh:n I vpj.

läsnäolo- ja puheoikeus/Etelä-Savon maakuntaliitto:

Koskinen Riitta, aluekehitysjohtaja
Mäkinen Pentti, maakuntajohtaja
Vauhkonen Jarmo, aluesuunnittelujohtaja

ETELÄ-SAVON MAAKUNTALIITON YHTEISTOIMINTAELIN 2017 - 2019

Työnantajapuolen edustajat

varapuheenjohtaja

Wuorinen Jarkko, mh:n pj.
Hirvonen Teemu, mh:n II vpj. -28.5.
Mikkonen Anna-Kristiina, mh:n II vpj. 28.5.-
Selenius Pekka, mh:n I vpj.

esittelijä

Mäkinen Pentti, maakuntajohtaja
Makkula Hanna, hallinto- ja kehittämisjohtaja

Ammattijärjestöjen edustajat

puheenjohtaja

Pekkanen Eveliina, Akava-JS, työsuojeluvaltuutettu
Tanttu Marko, Akava TS
Kiiskinen Jutta, JYTY

sihteeri

Hämäläinen Tiina, henkilöstöasiantuntija

Etelä-Savon maakuntaudistuksen esivalmisteluorganisaatio

Maakuntaudistuksen ohjausryhmä

puheenjohtaja
esittelijä
sihteeri
viestintävastaava

Wuorinen Jarkko, mh:n pj., Etelä-Savon maakuntaliitto
Mäkinen Pentti, maakuntajohtaja, Etelä-Savon maakuntaliitto
Makkula Hanna, hallinto- ja kehittämisjohtaja, Etelä-Savon maakuntaliitto
Sikstus Suvi, Sosteri

	<i>jäsenet</i>	<i>varajäsenet</i>
<i>Etelä-Savon maakuntaliitto</i>	Hirvonen Teemu Selenius Pekka Wuorinen Jarkko	
<i>Enonkosken kunta</i>	Nurmio Tauno Niiranen Lauri	Purhonen Petri Laitinen Marja
<i>Hirvensalmen kunta</i>	Kekkonen Esko Liukkonen Heikki	Hölttä Pepe Mynttinen Maritta
<i>Juvan kunta</i>	Hänninen Jaakko Hänninen Elisa	Holm Tauno Rautio Ari
<i>Kangasniemen kunta</i>	Nykänen Tapani Vehmala Tommi	
<i>Mikkelin kaupunki</i>	Aholainen Markku Kuikka Seija	Kuitunen Soile Koivikko Jyrki
<i>Mäntyharjun kunta</i>	Pekkanen Leena Häkkänen Markku	
<i>Pertunmaan kunta</i>	Räisänen Annukka Liukkonen Jari	Lehtinen Ahti Pekkonen Jouni
<i>Pieksämäen kaupunki</i>	Sepponen Arto Leskinen Jaana	
<i>Puumalan kunta</i>	Pasanen Unto Kautonen Harri	
<i>Rantasalmen kunta</i>	Tiainen Juho Sistonen Eero	Kokkonen Auvo Kärkkäinen Tuula
<i>Savonlinnan kaupunki</i>	Härkönen Reima Mikkonen Anna-Kristiina	Parkkinen Matti-Pekka Kokko Sampsa
<i>Sulkavan kunta</i>	Ralli Kaisa Auvinen Hannu	Virtanen Hilikka Reponen Sanna
<i>Etelä-Savon ELY/elinkeino</i>	Pulliaainen Juha	Puurunen Maija
<i>Etelä-Savon ELY/ympäristö</i>	Häkkinen Pekka	Korhonen Eero
<i>Pohjois-Savon ELY/liikenne</i>	Muhonen Airi	Juppi Mirko
<i>Etelä-Savon TE-toimisto</i>	Rytkönen Sirkka	Malinen-Parkkinen Ritva
<i>Etelä-Savon pelastuslaitos</i>	Loikkanen Tuomas	
<i>Itä-Suomen aluehallintovirasto</i>	Toivola Vesa	Kääriäinen Tuula
<i>Mikkelin seudun maaseututoimi</i>	Siitari Keijo	Miettinen Olli
<i>Itä-Savon maaseututoimi</i>	Tarkkio Katariina	
<i>Mikkelin seudullinen ympäristötoimi</i>	Pekonen Petri	Pöyry Raili
<i>Rantasalmen yhteistoiminta-alue (maas)</i>	Leväinen Sirpa	
<i>Keski-Savon ympäristölautakunta</i>	Kauhanen Matti	Kietäväinen Mauri
<i>Essote</i>	Kietäväinen Aira Seppälä Arto	
<i>Sosteri</i>	Nousiainen Pekka Silvennoinen Ari	

jäsenet

varajäsenet

Vaalijala ky

Itä-Savon shp ympäristöterveys
Kaakkois-Suomen Kokoomus
SDP Kaakkois-Suomi
Suomen Keskusta Etelä-Savo
Vihreä Liitto
Vasemmistoliitto
Perussuomalaiset
Suomen Kristillisdemokraatit
JUKO

Pardia

JYTY

JHL

SUPER

TEHY

Virta Leila
Koljonen Veijo
Manninen Anja
Ralli Kaisa
Ora Ari
Koskenranta Sanna
Olkkonen Kirsi
Majamäki Mika
Valkonen Esa
Marttinen Jussi
Koskela Jouni
Panula-Ontto-Suuronen Anni
Hintikainen Sini
Nokkonen Maija
Toijonen Merja
Kuusjärvi Sari
Hakkarainen Sirpa
Rautpalo Tiia
Savolainen Kalevi

Valtola Oskari
Hirvonen Teemu
Suomalainen Tuukka

Koponen Jussi
Kosonen Seppo
Ahonen Liisa
Torniainen Sari
Kilpeläinen Pekka
Heinonen Jaakko
Laamanen Hannu
Kalla Harri
Rautiainen Sari
Loikkanen Tarja
Kuitunen Anna

Maakuntaudistuksen laajennettu johtoryhmä

puheenjohtaja
1 varapuheenjohtaja
esittelijä, sihteeri
viestintävastaava

Mäkinen Pentti, maakuntajohtaja, Etelä-Savon maakuntaliitto
Häkkinen Pekka, Etelä-Savon ELY-keskus
Makkula Hanna, hallinto- ja kehittämisjohtaja, Etelä-Savon maakuntaliitto
Sikstus Suvi, Sosteri

jäsenet

Etelä-Savon maakuntaliitto

Mikkelin seutu

Pieksämäen seutu

Savonlinnan seutu

Etelä-Savon ELY-keskus

Etelä-Savon pelastuslaitos

Etelä-Savon TE-toimisto

Essote

Sosteri

Vaalijala ky

Koskinen Riitta, aluekehitysjohtaja
Mäkinen Pentti, maakuntajohtaja
Ollikainen Jukka
Halonen Timo
Simoska Mervi
Turunen Tapio -12.2.
Nykänen Ulla 12.2.-
Järvenpää Kristiina
Laine Janne
Häkkinen Pekka
Puurunen Maija
Lokka Seppo
Rytkönen Sirkka
Kortelainen Risto
Vihanto Merja
Peitsaro Panu
Pesonen Saara
Jokinen Ilkka

Maakuntaudistuksen työryhmät

Alueiden kehittäminen

Alueiden käyttö

Henkilöstöryhmä

Kasvupalvelut

Maatalous

Pelastustoimi

Poliittinen neuvottelukunta

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Talousryhmä

Tietohallintoryhmä

Tilahallintoryhmä

Viestintä

Ympäristöterveydenhuolto

VAKINAISET VIRKASUHTEISET

Koskinen Riitta
FK, aluekehitysjohtaja

Mäkinen Pentti
OTK, maakuntajohtaja,
muutosjohtaja, maakuntauudistus

Vauhkonen Jarmo
DI, aluesuunnittelujohtaja

Makkula Hanna
YTM, FM, vs. hallinto- ja
hallinto- ja kehittämisjohtaja

TYÖSOPIMUSSUHTEISET

Gynther Heli
YTM, kehittämispäällikkö

Laakso Tuomo
tradenomi, järjestelmäpäällikkö,
kokonaisarkkitehtuuriasiantuntija,
maakuntauudistus 16.4.18-31.3.19

Poutamo Sanna
MMK, ympäristöpäällikkö

Heimonen Tomi
KTT, kehittämispäällikkö

Laitinen Marjut
tradenomi, maksatusasiantuntija

Repo Raili
rakennuspiirtäjä, perushoitaja,
tiedonhallinnan asiantuntija

Hämäläinen Tiina
tradenomi, henkilöstöasiantuntija

Leinonen Teppo
YTM, viestintä- ja
yhteiskuntasuhdepäällikkö
- työvapaa 1.2.-30.6.
- työsuhde päättyi -30.6.

Räihä Teemu
FM, kehittämispäällikkö

Keinänen Arja
tradenomi, maksatusasiantuntija
- 60 % työaika

Saahko Taina
FM, projektikoordinaattori,
maakuntauudistus 1.10.17-14.1.
viestintäpäällikkö 15.1.-

Kiiskinen Jutta
yo. merkonomi, talouspäällikkö

Leppäkangas Outi
HTM, ohjelmapäällikkö
- työvapaa 26.10.18-25.4.19

Salo Aino
FM, maakuntajohtajan sihteeri -16.1.
projektikoordinaattori,
maakuntauudistus 17.1.-
- 80 % työaika 1.10.17-28.2.18

Kokkonen Jaana
tradenomi, tilastoasiantuntija

Nulpponen Janne
ins./YAMK, kaavoituspäällikkö

Tanttu Marko
FM, kehittämispäällikkö

Kovanen Kirsi
kotitalouskonsultti, virastoemäntä

Pekkanen Eveliina
YTM, kehittämispäällikkö

Kuva Jyrki
HTM, ohjelmapäällikkö

Piispanen Kirsi-Maaria
tradenomi (ylempi AMK),
maksatusasiantuntija

Valanta Tanja
yo. merkonomi, lähihoitaja,
hallintosihteeri

MÄÄRÄAIKAISET

Hytönen Anne
VTM, viestintäasiantuntija,
maakuntauudistus 2.5.18-31.3.19

Nieminen Kati
sosiaali- ja terveysala (ylempi AMK),
henkilöstöasiantuntija,
maakuntauudistus 1.6.18-31.3.19

Sipilä Sami
KTM, FM, talousjohtaja,
maakuntauudistus 6.2.18-31.12.19

Kautiainen Hanna 1.5.14-31.3.19
YTM, ennakointiasiantuntija

Peltola Juha 16.4.18-31.12.19
OM, lakimies, maakuntauudistus

Tähti Taru
FM, koordinaattori
- 50 % työaika 1.11.17-31.10.18
- 100 % työaika 1.11.-31.12.18

Kokkonen Anne 1.4.15-31.3.19
YM, ennakointiasiantuntija

Saari Jani
ICT-opiskelija, ICT-tukihenkilö
7.5.18-8.7.
1.8.-14.4.

Varho Anu-Anette 1.1.16-31.1.18
SIO, muotoilija, Suomi 100 koordinaattori

Korhonen Maija 1.11.16-28.2.18
tekniikan lisenssiaatti,
projektipäällikkö, maakuntauudistus

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

ISBN 978-952-5932-54-6
ISSN 1455-2930